

26.12.2014.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, predsjedniče Vlade Đukanoviću, potpredsjednici i ministri 40. Vlade Crne Gore, **otvaram osmu posebnu šednicu jesenjeg zasijedanja u 2014. godini** i za ovu godinu završni Premijerski sat.

Izvolite kolega Simoviću, Klub poslanika DPS-a.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče Skupštine.

U ime poslaničkog Kluba Demokratske partije socijalista postavljam pitanje:

Gospodine predsjedniče Vlade, koje su osnovne smjernice ekonomske politike za 2015. godinu i koje aktivnosti su planirane u cilju dinamiziranja ekonomskog rasta?

Obrazloženje: Tokom ove godine preduzet je niz aktivnosti u pravcu stvaranja uslova za dinamiziranje ekonomskog rasta. U pripremi su ili su u toku brojni kapitalni projekti koji će doprinijeti dinamičnijem razvoju naše ekonomije, otvaranju novih radnih mjesta, što sve treba da doprinese rastu životnog standarda svih građana.

Jedan od najznačajnijih izazova sa kojima se susreću i razvijene i zemlje u razvoju je pitanje privlačenja stranih investicija. U tom pravcu stvaranje još povoljnijeg investicionog ambijenta, siguran sam da je važan državni prioritet koji zahtijeva punu odgovornost i posvećenost svih segmenata društva.

Ohrabrujuće su poruke koje su došle poslije vaših nedavnih susreta na najvišem nivou u Francuskoj. Poslate su poruke razumijevanja, podrške i visokog vrednovanja dostignuća Crne Gore na evroatlantskom i evropskom

putu, kao i snažne najave podrške za uspješan završetak tih procesa. Paralelno sa tim dobili smo i najave spremnosti francuskih investitora za projekte u Crnoj Gori. Poruke iz Francuske su još jedna potvrda povezanosti i komplementarnosti ovih procesa i značaja integracionih dostignuća za ekonomski razvoj. Takođe, veoma ohrabrujuće vijesti došle su i sa trećeg samita šefova vlada Kine i 16 zemalja centralne istočne Evrope koji je nedavno održan u Beogradu. Samit je bio dobra prilika za dalje razmatranje i afirmaciju konkretnih modela ekonomske saradnje između Crne Gore i Kine.

O aktivnoj ulozi Crne Gore najbolje govori činjenica da iako najmanja država u grupi do sada predstavljamo lidera u povlačenju sredstava iz namijenjenog fonda. Planovi za nove regionalne projekte i njihovo povezivanje obilježili su Samit u Beogradu.

Realizacija krupnih regionalnih infrastrukturnih projekata, u cilju povezivanja unutar regiona i šire, zahtijeva svakako angažovanje sredstava iz više izvora nacionalnih budžeta a posebno, nadamo se, sve izdašnijih EU fondova i zainteresovanih investitora. Rezultate koje smo postigli u domenu privlačenja investitora najbolje ilustruje činjenica da je Crna Gora sve češće predmet interesovanja i destinacija globalno najprestižnijih investitora čiji značaj prepoznaju i za koje se bore i najrazvijenije evropske zemlje. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Simoviću.

Predsjedniče Vlade izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, poštovano predsjedništvo, poštovani poslanici,

Gospodine Simoviću, hvala prije svega na vrlo inspirativnom i aktuelnom pitanju.

Dozvolite da podsjetim da smo u više navrata u mandatu ove vlade, počev od ekspozea podnešenog prilikom izbora 40. Vlade, zaključno sa nedavno održanom otvorenom sjednicom Vlade na Cetinju, ponavljali da je ekonomija u fokusu ove vlade, i ponavljali uvjerenje da tako mora ostati i očekujemo nakon završetka mandata ove vlade. Na taj način smo jasno definisali naše viđenje, dijagnoze društvenog zaostajanja Crne Gore u daljoj i u novijoj istoriji, jednako tako definisali hijerarhiju problema kojima se mora baviti državna politika Crne Gore počev od Vlade danas i u narednom periodu.

Saglasno takvoj dijagnozi, tako saopštenoj viziji, kao što se sjećate kao svoj prvi parcijalni zadatak za 2013. godinu definisali smo konsolidaciju javnih finansija. U nekoliko navrata, pred ovim domom sam odgovarao na postavljena pitanja i prezentirao rezultate na tom planu. Želim samo jednom rečenicom da podsjetim na našu ocjenu da smo taj posao tokom 2013. godine obavili dobro.

Tokom 2014. godine nastavilo se sa naporima na tom planu i želim da vam saopštim da su ostvareni rezultati u ovoj godini, rekao bih, i dodatno ohrabrujući. Popravili smo naplatu javnih prihoda u odnosu na 11 mjeseci prošle godine za 8,9% ili za 98 miliona; popravili smo naplatu za 5,9% u odnosu na ono što smo planirali za 2014. godinu; popravili smo naplatu u odnosu, čini mi se, na važan uporedni period, 11 mjeseci 2012. godine, dakle na ono ostvarenje koje je prethodilo formiranju naše vlade za odprilike 200 miliona. Dakle, na taj način smo bitno osnažili fondove javnih finansija, bitno smanjili deficit i stvorili prvu važnu pretpostavku za ozbiljnu posvećenost ekonomskom rastu i razvoju. Taj rast smo obezbijedili u prethodne dvije godine. U 2013. godini stopa rasta je, podsjetiću vas, bila oko 3,4%, ne oko nego precizno. U ovoj godini očekujemo da će ta stopa rasta biti oko 2% ili mi se nadamo nešto iznad 2%.

Želim da učinim komentar, to je ispod onog što smo predvidjeli u 2014. godinu, ali je iznad onoga što je ostvareno u regionu sa izuzetkom

Makedonija, iznad onoga što je ostvareno u Evropskoj uniji, posebno iznad onoga što je ostvareno u eurozoni, jer je relevantno za nas kao zemlju korisnicu eura. Na ovom mjestu želim da jednom rečenicom ukažem na teškoće koje smo imali u realizaciji osnovnih ciljeva naše ekonomske politike zahvaljujući vrlo nepovoljnim tendencijama u regionu i u širem evropskom okruženju. Najblaže rečeno izostao je ekonomski oporavak eurozone i Evropske unije sa nesumnjivo teškim refleksijama po ekonomiju Evrope u cjelini, a posebno po ekonomiju manje razvijenih dijelova Evrope kakav je region Zapadnog Balkana. Pa ipak, i u takvim uslovima kao što sam kazao sačuvali smo rast, što je jako važno zbog kontinuiteta naše ekonomije, rast koji je bolji od, da kažem ekonomskih kretanja u svim državama u regionu, ponavljam sa izuzetkom Makedonije.

Takođe, važno je kazati da to što smo uradili, uradili smo u kontekstu ukupnih napora državne politike na planu evropske i evroatlantske integracije. Veoma je važno kazati da sve to što radimo, radimo u kontekstu harmonizacije sa evropskim i evroatlantskim sistemom stvarajući pretpostavke za kvalitetnu, vjerujemo i blisko doglednu perspektivu integrisane Crne Gore, kao članica Evropske unije i NATO-a.

Sa te platforme treba sagledati šta su naše obaveze i logični prioriteti u 2015. godini. Želim da vam kažem da Vlada ostaje na opredjeljenju da je najvažnije dinamizirati ekonomski rast. Po nama to je jedini zdravi put za sustizanje cilja kojeg smo definisali kao naš najvažniji evropski kvalitet života.

U tom je sadržana i poruka koju često ponavljamo. Ne članstvo u Evropskoj uniji samo po sebi nego članstvo u Evropskoj uniji, kao posledica dostignutog kvaliteta života na evropskom nivou unutar Crne Gore.

Mi mislimo da se do tog cilja dolazi, prije svega kroz dinamiziranje ekonomskog rasta, mi mislimo da ove konvencionalne stope ekonomskog rasta ne mogu nipošto zadovoljiti ambiciju balkanskih društava. Naša društva su vjekovima zaostajala i zbog toga je nemoguće sa konvencionalnim stopama

rasta sačuvati društveni optimizam da ćemo u dogledno vrijeme obezbijediti evropski kvalitet života.

Što to za nas konkretno znači? Mi mislimo da je potrebno težiti ka stopama rasta od oko 5%. U predstojećem trogodišnjem periodu, kao Vlada planirali smo prosječnu stopu rasta od 3,8%, planirali smo je konzervativno. Mi mislimo da može da se ide iznad toga. Kao svjedočanstvo tome služi preliminarna projekcija MMF-a koji kaže da bi Crna Gora već u 2014. mogla rasti po stopi od 4,6%. Šta je osnov tog našeg optimizma?

Osnov je upravo to što smo uradili na adaptaciji našeg sistema za animaciju preduzetništva i investicija. Želim da vas podsjetim da smo već godinama lider u regionu u pogledu stranih direktnih investicija per capital. Ne samo u regionu, nego Crna Gora je država koja je po tom parametru tokom posljednjih desetak godina među vodećim evropskim državama. Želim da vam saopštim podatak da smo u zadnjih 10 godina u apsolutnom iznosu mi uspjeli da privučemo u zemlju 5,1 milijardu direktnih stranih investicija. Kada znamo da je u ovom trenutku naš GDP oko 3,4 milijarde ne možemo, a da ne kažemo da je to impresivan podatak. Prosječno godišnje strane direktne investicije su u našem GDP učestvovala sa 18,5%, što je takođe vrlo impresivan podatak, ako se zna da je već učešće od 10% stranih direktnih investicija u GDP-u veoma, veoma pozitivna vijest.

Sve ovo smo uspjeli zahvaljujući tome što smo radili nastrukturnim reformama, što smo uradili na planu fiskalne konsolidacije i stvaranja uslova za održivost javnih finansija i onog što smo uradili na restrukturiranju, da kažem našeg poslovnog ambijenta u smislu njegove veće inspirativnosti za preduzetništvo i za strana ulaganja.

To ostaju ozbiljne obaveze u narednom periodu. Na planu strukturnih reformi moramo nastaviti sa daljom liberalizacijom tržišta rada. To je osnovna poruka koju smo dobili sa nedavnog tradicionalno godišnjeg sastanka kojeg smo imali u Privrednoj komori. Mislim da smo napavili ozbiljan posao sa

informacionim sistemom socijalnog staranja koji se primjenjuje od 1.januara 2015.godine ulazi u primjenu,projekat poznat pod imenom "socijalni karton" gdje smo stvorili uslove da vodimo preciznu, fokusiranu socijalnu politiku prema licima kojima je zaista potrebna socijalna pomoć.

Takođe, mislim da u nastavku strukturnih reformi moramo u fokusu zadržati i još više fokusirati, da kažem, pitanje obrazovanja. Definitivno nama nedostaju rezultati na razvoju preduzetništva da bismo imali punu multiplikaciju na našu ekonomiju prisutnih stranih investicija. Strane investicije su same po sebi dobra vijest, ali je mnogo bolja vijest ako imamo razvijene domaće privredne strukture koje su u stanju da prihvate priliv kapitala iz inostranstva.

Za sada ne možemo tibe biti zadovoljni i Vlada, da kažem kao ključnu dijagnozu ima da je tome kriv nizak nivo preduzetničke kulture, koji se mora popravljati kroz reformu sistema obrazovanja. Prevažodno visoko gdje smo u fokus stavili, da kažem pitanje državnog univerziteta, ali, rekao bih ukupnog sistema obrazovanja. I naravno mislimo da kroz strukturne reforme moramo nastaviti sa ozbiljnim reformisanjem sistema zdravstva, vjerujući da tamo postoji još puno rezervi za otklanjanje neracionalnosti i pružanje onog kvaliteta usluga koji će naš poštediti problema kakve smo nedavno vidjeli u Opštoj bolnici u Bijelom Polju.To ostaje važan prioritet.

Drugi važan prioritet jeste dalje unapređenje poslovnog ambijenta. Ne želim da o tome ništa govorim, ali vjerujem da iz onog što smo radili i pripremali na kraju godine kroz dodatne poreske relaksacije, a što smo juče finalizirali kroz set zakona koji smo predložili Parlamentu I za koji ćemo zamoliti Parlament da se nađe na vašoj sjednici na vanrednoj sjednici u januaru. Stvaramo uslove za dodatne podsticaje investitorima, posebno u prioritetnim oblastima u kojima je moguće ostvariti rezultate. Dakle, gradnji hotela visoke kategorije, proizvodnji hrane i ehergetici, gdje smo predložili oslobađanje od plaćanja PDV-a u fazi izgradnje objekata.

Naravno, da kažem ostaje naša obaveza da i dalje pažljivo održavamo, da kažem finansijsku stabilnost i ostaje naša prioritarna obaveza da pokažemo da ono što su realne projekcije u realizaciji investicija možemo i da ostvarimo. Ni jednu riječ ne želim dalje o tome, sem podsjećanja da su te investicije vrlo zamašne. Krenuli smo sa realizacijom projekta auto-puta u energetici i imamo projekte vrijedne 4,3 milijarde i u turizmu projekte vrijedne tri milijarde. Oni su počeli da se realizuju ili su u završnoj fazi priprema za realizaciju. To su sve vrlo važni impulsi samo je potrebno da počev od Vlade pokažemo da smo u stanju da organizujemo dobar državni menadžment da damo tako dobar impuls razvoju i ja vjerujem da su onda i one stope koje smo zacrtali kao naš cilj, stope rasta realno ostvarlive.

I završavam time. Ohrabrujuće su poruke i iz Pariza i sa Samita u Beogradu, Crna Gora je i na jednom i na drugom mjestu apostrofirana kao vrlo inspirativna investiciona destinacija i ja vjerujem da ćemo zajedno i Vlada i Parlament i treća grana vlasti sudovi napretkom u narednom periodu zaista učvrstiti takav utisak i povjerenje u našim stranim partnerom. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ne možete bolje od ovoga.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Pa evo, ipak, veoma kratko da se zahvalim predsjedniku Vlade na datom odgovoru i vjerujem da ćemo se svi složiti da bilo koji realni analitičar nakon svih ovih podataka koje smo čuli i danas i u prethodnim danima može da donese jedini zaključak, da su ovo ohrabrujući podaci. Da su ovo podaci koji ohrabruju, a posebno u uslovima globalnog okruženja i indikatora koji su već prisutni i koji su objelodanjeni u državama u regionu pa i šire.

Ja mislim da svakako realni analitičari, dobronamjerni analitičar bi poslao i drugu poruku da to treba nastaviti u narednom periodu sa ovakvim podacima, sa ovakvim rezultatima i da to treba i može da bude još dinamičnije i snažnije. Ali, ono što želim da kažem, ukupni taj cilj, ti zadaci koji se postavljaju pred crnogorskim društvom, to ne treba da bude samo obaveza i zadatak koji se postavlja pred Vladom Crne Gore. Mislim da u svim ovim izazovima ekonomskim, svi segmenti našega društva treba da prepoznaju svoju ulogu i svoju obavezu. To kad kažem, svoju ulogu i svoju obavezu mislim prije svega na nas u Parlamentu, mislim na sve ostale segmente društva i na akademsku zajednicu i na sve one koji utiču direktno ili indirektno na stvaranje dodatne vrijednosti u društvenom bruto proizvodu Crne Gore.

Mislim i siguran sam da ćemo u narednoj godini koja će definitivno biti izazovna pokazati potreban nivo odgovornosti, a posebno u realizaciji tih kapitalnih projekata koji su već započeli ili koji su u najavi i u stvaranju zajedničkog još boljeg poslovnog ambijenta kako bi taj priliv stranih direktnih investicija koji je u ovoj godini 17% veći u odnosu na prethodnu godinu u narednim godinama imati još dinamičniji rast. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Simoviću.

Neće biti potrebe, već ste ga potrošili, ništa nijeste uštedeli.

Sledeći je u ime Kluba poslanika SNP-a, predšednik SNP-a Srđan Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala Vam gospodine predsjedniče Parlamenta.

Dakle, postavili smo pitanje koje nije novo. Treći put kao premijersko pitanje, šest puta je bilo postavljeno kao poslaničko pitanje. Zapravo od vremena donošenja zakona i stvaranja obaveze, Zakon o profesionalnoj

rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom interesovalo nas je čitavo vrijeme da nam se kaže koliko je sredstava prikupljeno po iznosima od konstituisanja obaveze, za koje konkretne projekte su sredstva utrošena, jer se radi o, predsjedniče Parlamenta, namjenskim sredstvima koja se ne mogu trošiti za druge namjene osim za one koje su definisane zakonom?

Ukoliko postoji razlika u dijelu neuplaćenih sredstava, a stalno je bilo objašnjenje da nema dovoljan broj projekata, inače Vlada Crne Gore je trebala, čini mi se, sredinom 2011. godine da donese Pravilnik kako bi se mogla koristiti sredstva iz grant šeme, a donijeto je tek u 2013. ili 2014. godini, čisto da znate.

Tražio sam spiskove poslodavaca koji su izvršili svoje obaveze u skladu sa članom 21 pomenutog zakona. Spisak svih onih koji to nijesu uradili da bi i ti ljudi koji su, te firme koje su uplaćivale ta sredstva znali za koje namjene je Vlada Crne Gore upotrebljavala ta sredstva. SNP ima i moralnu i profesionalnu obavezu s obzirom da, predsjedniče Parlamenta, u okviru stručne službe SNP-a su zapošljena lica sa invaliditetom. Da znamo kako se odnosimo prema najmanje 10% ukupnog stanovništva u Crnoj Gori od čega po nekim podacima 80% od tih 10% ili 8% ukupnog stanovništva Crne Gore je u stanju socijalne potrebe.

U ovom trenutku se preko 1000 ljudi, 1000 lica sa invaliditetom nalazi na spisku nezaposlenih kod Zavoda za zapošljavanje.

Mi smo kao Klub poslanika još 06.02.2013. godine, gospodine predsjedniče Parlamenta, predložili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom upravo zbog toga što Vlada Crne Gore nije htjela da donese Pravilnik o raspodjeli tih sredstava.

Parlamentarna većina koju i Vi činite, gospodine predsjedniče Parlamenta, je odbila da se o tome i raspravlja. Imali smo i inicijativu kroz

izmjene Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti što je takođe odbijeno od strane Vlade i od strane parlamentarne većine.

Ono što ovdje, poštovani građani Crne Gore, predstavlja problem nije samo isticanje kritike za nešto što je evidentno Vlada Crne Gore, Vlada gospodina Đukanovića nije uradila u kontinuitetu i Vlada gospodina Lukšića prije toga, jer je zakon, čini mi se, donešen 2008. godine ako se dobro sjećam. Ali, ono što je problem je da li ćemo da nastavimo sa takvom praksom. Sačekacu da čujem odgovor predsjednika Vlade, a onda ću konkretno da govorim o projektima. Neke od njih sam uputio predsjedniku Vlade, jer predstavljaju obavezu koju su upravo najviši predstvnici Vlade u dužem vremenskom periodu konstituisali svojim boravkom u tim institucijama, istakli da nikakvih problema nema da Vlada Crne Gore izađe u susret tim inicijativama, ali uvijek postoji taj "ali". Treba se zadovoljiti procedura predlaganja projekata i u tom smislu mi je Vlada Crne Gore na moj dopis od 12.12. ove godine kad sam najavio koje će biti pitanje 26.12. 2014. odgovorila da je završen ovaj ciklus prijavljivanja, pa da vidimo za idući ciklus da li

Samo da završim. Gospodine predsjedniče Parlamenta, u prvom članu Ustava, Ustava koji je dominantno rađen i uz Vaše prisustvo, smo definisali da je država Crna Gora država socijalne pravde. Jasno smo definisali ustavne obaveze zaštite od diskriminacije. Jasno smo kao društvo koje čini mi se kada izađemo iz ovih odijela je senzibilnije nego mnoga druga društva, došli u situaciju sada da imamo, vjerovatno će gospodin Đukanović reći tačne podatke, ja ću okvirno. Da je prikupljeno po ovom osnovu obaveze 34 miliona evra, a da je utrošeno za namjene o kojima ja govorim 1.864.731 evro. Stavimo samo odnos tih 34 miliona sa ovih 1.800.000.

Dozvolićete mi s obzirom da je bila proceduralna, nadam se da ćete mi dozvoliti, proceduralna greška sa moje strane prilikom prošlog Premijerskog sata da nijesmo na vrijeme dostavili pitanje predsjedniku Vlade i uz Vašu

dobru volju da se to i uradi, ja sam po članu 50 iskoristio moje pravo i isto to pitanje poslao i dobio odgovor.

Ako dozvolite vrlo kratko bih se, pošto je ista tema u pitanju, ne idemo dalje iz te teme.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Imamo manjak opozicije, pa da to nadomjestimo.

SRĐAN MILIĆ:

Ne, imamo...

Biće vjerovatno u idućoj godini drugačiji način definisanja ko je opozicija, ko je Vlada? Zato ja koristim ovu priliku predsjedniče Parlamenta kao što sam Vam napisao na ovom papiru dok je prošli put premijer odgovarao, prelomite pa da se formira ta prelazna Vlada, da organizujemo vanredne izbore, da imamo elektronske identifikacije birača i da nakon toga možemo slobodno da kažemo da smo bili oni koji su obezbijedili da imamo slobodne i demokratske izbore. Ali, o tom- potom. Izvinjavam se zbog digresije.

Meni smeta predsjedniče Parlamenta to što čujem u javnosti da se Vi ne razumijete oko 63 ili 50 evra ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Uzeli ste da pročitate papir.

SRĐAN MILIĆ:

Završavam s ovim, 63 evra ili 50 evra za metar kvadratni.

Ja smatram predsjedniče Parlamenta, predsjedniče Vlade da je vrijeme da podnesete ostavke, da idemo na izbore, ali ne zbog tih evra 63 ili 50 nego zbog toga što u kontinuitetu ne rješavate socio-ekonomske probleme građana

Crne Gore. A da bi to obrazložio evo odgovora koji sam tražio shodno Zaključku Skupštine Crne Gore prilikom donošenja budžeta za 2014. godinu, kad smo konstatovali da u cilju poboljšanja položaja lica koja su u stanju socijalne potrebe povećanje socijalnih davanja, dječijih dodataka, tuđe njege i pomoći, ličnih invalidnina, subvencija za električnu energiju, otpremnina, došlo do povećanja budgežetskih prihoda od 5,6%, odnosno ostvareni su u 2013.godini, gospodine ministre finansija, više i za 117 miliona i 470 hiljada evra, a za prvih devet mjeseci 2014. godine za 56 miliona i 780 hiljada evra.

Ovaj Parlament je donio Zaključak, gospodine predsjedniče Parlamenta i zahvalan sam Vladi na njihovom odgovoru. Mi smo donijeli zaključak da je za nas prioritet da za lica u stanju socijalne potrebe izvršimo ove rotacije da bi mogli da žive životom dostojnim čovjeka. Odgovoreno nam je, došlo je do plaćanja neplaniranih izdataka koji se odnose, plaćanja po osnovu izdatih garancija u iznosu od 107 miliona za KAP, polaćanja po osnovu sudskih izvršenja 21,58. Dakle, svaki komentar kada stavite sa jedne strane prioritete za koje se zalaže SNP i sa druge strane Vlade u kojoj Vi participirate, gospodine Krivokapiću, je izlišna. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Postepenu prekoračenje, već ste zreli za premijera, ja vam tu ne trebam ništa. Može da se prelomi napravo i nakrivo. Ja sam tu da se ne lomi nego da se gradi.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Miliću,

U odnosu na Vaše interesovanje o ukupnom iznosu sredstava od konstituisanja obaveze u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom prema podacima Ministarstva finansija

po tom osnovu za period 2009 - 2014. uplaćeno je 35 847 182 eura. U 2009. 1 431 000, u 2010. 3 370 000, u 2011. 6 435 000, u 2012. 7 931 000, i 2013. 8 799 000, u ovoj godini 7 878 400 eura. U periodu primjene ovog zakona od 23.maja 2009. do kraja 2013. sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nijesu bila izdvojena kao posebna pozicija na prihodnoj strani budžeta Zavoda za zapošljavanje, već za obaveze i programske aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom korišćenja su sredstva sa pozicije namijenjene za mjere aktivne politike zapošljavanja. U pisanom prilogu u ovom odgovoru dostaviću vam i detaljan pregled programskih aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom sa iznosima sredstava koja su po tom osnovu utrošena sa pozicije namijenjene za mjere aktivne politike zapošljavanja od 2009. do 25.decembra 2014.

Ukratko, za programe profesionalne rehabilitacije, javne radove, subvencije za zapošljavanje lica sa invaliditetom od 23.maja 2009. do 25.decembra 2014. utrošeno je ukupno 1 970 080 eura. Imajući u vidu ovakav način budžetskog opredjeljivanja sredstava za realizaciju mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, odnosno problem neiskazivanja posebne pozicije opredijeljene za Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, na koji su u više navrata ukazivale organizacije lica sa invaliditetom, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. po prvi put u okviru budžeta Zavoda za zapošljavanje izdvojena je posebna pozicija Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Za ove namjene za 2014.godinu opredijeljena su sredstva u iznosu od dva miliona.

Kada je riječ o spisku svih poslodavaca koji su u skladu sa članom 21 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom uplatili poseban doprinos za zapošljavanje lica sa invaliditetom od dana stupanja na snagu ovog zakona, zbog obimnosti dokumentacije dostaviću

vam ih u prilogu pisanog odgovora. Riječ je o materijalu od preko 2 000 strana. Istovremeno, napominjem da ne znači da poslodavci kojih nema na tom spisku nijesu ispunili zakonsku obavezu. Postoji mogućnost da obveznik uplati poseban doprinos, ali ne podnese prijavu Poreskoj upravi radi izvršenja evidencije zbog čega nije bilo moguće istu obavezu rasknjižiti. Takođe, poslodavac ne mora biti na ovom spisku ukoliko ispunjava zakonom propisanu kvotu za zapošljavanje lica sa invaliditetom ili ako se kao poslodavac javlja Uduženje lica sa invaliditetom pa je oslobođen plaćanje posebnog doprinosa.

Isto tako može biti riječ i o novoosnovanom poslodavcu budući da se obaveze iz člana 21 stav 2 za prvih 24 mjeseca od dana početka rada ne osnose na ta lica.

Da rezimiram, nije problem u prikupljanju novca za fond, očigledno, problem je u nedovoljno dobro profilisanoj politici njegovog trošenja. Činjenica da iz Zavoda za zapošljavanje Crne Gore imamo podatak da novca za subvencije i zapošljavanje ima, ali da on nije potrošen, jasno govori da stvari nijesu postavljene na optimalan način. Mogu kazati da se novac troši u skladu sa zakonskim odredbama, ali očigledno sa nedovoljno dobrim efektima po kvalitet života onog dijela populacije čiji su nas problemi motivisali na zakonodavnu inicijativu. Novca za subvencije ima, one su najstimulativnije u regionu, a ipak naši poslodavci ih jako malo traže.

Moramo se udubljenije pozabaviti ovim pitanjem, preispitati jesmo li napravili adekvatan poslovni ambijent za rješavanje problema zapošljavanja lica sa invaliditetom, da li su dovoljni napori koje preduzimamo za obrazovanje i ukupnu rehabilitaciju ovih lica da bi bili spremni za tržište rada, jesmo li dovoljno uradili na otklanjanju biznis barijera? Konkretni odgovori na ova pitanja i konkretna rješenja biće visoko u agendi Vlade i u narednom periodu.

Dozvolite da samo kratko prokomentarišem ono što ste saopštili u završnom dijelu vašeg obraćanja. Slažem se sa Vama da pitanje ekonomsko socijanog statusa građana Crne Gore jeste ključno pitanje za definisanje

odgovornosti i rada Vlade i rekao bih svih subjekata državne politike i prosto tako i sami percipiramo svoju odgovornost i spremni smo da na tu temu uvijek razgovaramo i u Parlamentu i pred najširoom javnošću. Mislim da je naš odgovor na to pitanje to što radimo, stimulišući ljude koji bi iz reda preduzetnika i reda investitora, mogli napraviti neke dopunske inicijative na privrednom prostoru Crne Gore na kome će se otvoriti nova radna mjesta. Mi mislimo da smo na tom planu napravili velike iskorake, ali očigledno nedovoljno velike da bi smo sanirali sve teške posledice koje ima crnogorsko društvo, a koje su, rekao bih, prije svega, posledica viševjekovnog ekonomskog zaostajanja, a onda i posledica krize koja na evropskom ekonomskom prostoru traje već jako, jako dugo, evo ulazimo u sedmu ili ušli smo u sedmu godinu trajanja krize.

Dakle, to je tema o kojoj zaista treba da razgovaramo, vjerujem da se slažemo da ne postoji mogućnost da ovo pitanje riješimo dovoljno dobrim socijalnim naknadama. Mnogi ekonomisti nas kritikuju da smo već previše razudili socijalnu politiku, i da smo njome postali nedovoljno stimulatívni za radno pregnuće, da imamo puno ljudi koji danas kalkulišu je li im pametno da rede ili je pametnije da se oslone na socijalnu podršku države. Dakle, odgovor na pitanje koje ste sa pravom pomenuli i koje se ne tiče samo invalida, nego rekao bih ukupne populacije, odgovor na pitanje leži kroz odgovor na temu, jesmo li učinili sve kao državna politika da podstaknemo ljude na radno pregnuće, preduzetnike i investitore. Ako nijesmo, to moramo da popravljamo. Vrlo sam spreman da na tu temu razgovaram i sa vama i sa stručnom i ukupnom javnošću.

Naravno, dio odgovora leži i u ovome što ste Vi... dakle dio odgovora leži da u datom trenutku procijenimo je li vrijeme za izbore. Vama je valjda jasno iz svih dosadašnjih mojih javnih nastupa da na tu temu nikad nijesam imao negativan odgovor. Moj odgovor je uvijek bio pozitivan. Kada god u ovom domu, jer je on nadležan da u krajnjem donese odluke koje su

pretpostavka za nove izbore. Ako cijenimo da ćemo nakon toga imati neka spremna i bolja rješenja koja će kvalitetnije odgovoriti na ovo pitanje, na spremnost partije koju ja predstavljam apsolutno računajte.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite ali da uđemo u pet minuta.

SRĐAN MILIĆ:

Da, ali ne po ovim uslovima koji danas postoje.

Evo, ja bih mogao da komentarišem neke stvari koje sam čuo prije nego što sam uzeo riječ kod mog prethodnika, ali zaista želim da zadržimo maksimalnu ozbiljnost kada govorimo oko ovih stvari.

Dakle, ne po uslovima koje smo imali do sada. Da uz elektronsku identifikaciju jer ne znam što čekate. To je svjesna vaša opstrukcija, vas iz parlamentarne većine, vas iz Vlade da ne završite jedan posao koji je, vjerujte mi, imamo i ministarstvo je li za ovo, informaciono društvo, je li tako. I je li moguće da neko ovdje želi nama svima da kaže da je to nemoguće završiti za to što nemamo 600 hiljada evra, ili 700 hiljada evra. Nemamo političke volje da to završimo, bez obzira svidelo vam se zakon, ne svidelo, mi ga moramo sprovesti u djelo.

Pričate oko socijalnih davanja. Pa ko je stvorio ovakav normativni okvir? Vi ste ga stvorili. I vi ste od tih ljudi napravili one koji čekaju prvi u mjesecu da dobiju svoja socijalna davanja, jer je vaša obaveza bila da ne radimo socijalna davanja kao stalnu kategoriju nego kao privremenu mjeru do obezbjeđenja otvaranja novih radnih mjesta. Nisam ja 2012. godine govorio o 40 hiljada novih radnih mjesta. Vi ste govorili. Ako budete bili u prilici, zamolite, evo čekam dva tri premijerska sata, zna predsjednik Parlamenta, od ministra poljoprivrede za onih 1000 novouposlenih u poljoprivredi, samo imena i

prezimana da mi dostavi, jer on tu nema nikakvih problema, to valjda ne potpada pod zaštitu podataka ili svega. Ja zaista smatram da je ovo ozbiljan dom, gdje svako ko progovori bilo kakvu informaciju treba da stoji iza te informacije. 1000 novozaposlenih u poljoprivredi je za Crnu Goru sa ovolikim brojem stanovnika impuls za izvoz i više nećemo uvoziti 300 miliona evra poljoprivrednih prehrambenih proizvoda nego ćemo mi sad da izvozimo to napolje. Ali nemojmo.

Da se vratimo.Predsjedniče Vlade, da ste bili u prilici da utičete na vaše poslanike iz DPS - a da 06.02. 2013. godine prihvate da se raspravlja o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji zapošljavanja lica sa invaliditetom, ne biste danas morali, ja vas potpuno razumijem, teško je i stići, čim je rekao gospodin Krivokapić da je juče bilo obaveza, mora da je bilo nekih 30-40 tačaka dnevnog reda na Vladi, 70 pa dobro, da vi vjerovatno i ne stižete da čitate to što vam pripreme. A u prvom članu SNP vam je predložio 2013. godine sredstva Fonda se prikazuju u budžetu Crne Gore kao poseban program u okviru potrošačke jedinice. I vi dolazite danas ovdje u decembru i kažete nam da je Ministarstvo finansija uradilo ono što smo mi predložili.

Ma ne morate, ako nekome od vas smeta, povučićemo mi predloge zakona, dostavićemo ih pa ćemo ih povući, jer mi nikad se nijesmo bavili politikom zbog toga da bismo pokušali da kroz ovakva rješenja dobijemo više glasova. Naš je cilj da mijenjamo Crnu Goru, bili vlast, bili opozicija. Mi imamo naše zadovoljstvo, naša satisfakcija je u tome da poslije određenog vremenskog perioda vi prihvatite naša rješenja. Naše nezadovoljstvo je zbog toga što građani trpe dok vi dođete u situaciju da to prihvatite.

Ali, ajmo oko ovoga dijela. 35 miliona 847 hiljada 122 evra. Gospodine predsjedniče Parlamenta, milion i 900 hiljada evra za projekte, 34 miliona evra u ovom trenutku, ako sam dobro razumio odgovor, stoji na raspolaganju za

projekte kojima bi se definisalo riješeno pitanje profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom. To je odlična vijest. Ajmo da radimo nešta oko toga.

Imao sam razgovor, zajedno sa kolegama iz kluba poslanika, ja mislim početkom godine, a onda i nedavno sa Franom Dušajem, voditeljem katoličkog duhovnog centra Santa Krusis iz Tuzi. Proslijedio sam vam projekte, mislim da je i prethodni predsjednik Vlade bio tamo i upoznao se sa kapacitetima i sa svim onim što radi pater Frano i da tamo postoje projekti koje bi mi trebali da finansiramo kao država. Dakle, s jedne strane imamo ljude koji su od toga napravili instituciju, gdje se zaista vodi računa o profesionalnoj rehabilitaciji svih tih lica, jedino imamo tu birokratsku blokadu, da li su se prijavili ili se nisu prijavili. Gospodo iz Vlade, gospodo iz ministarstava nije na tome da vi čekate i prikupljate projekte I kad dođu da vi ocijenite koji treba da ispunite. Vaša je obaveza da rješavate probleme lica sa invaliditetom na način kako je definisano zakonom, a nijeste vi tu izabrani zbog toga da odlučujete kome ćete da raspodjeljujete ta sredstva.

Završavam sa ovim, izvinjavam se.

Sa rukovodstvom Saveza udruženja roditelja djece sa posebnim potrebama smo takođe razgovarali, i upravo je naša intervencija bila oko Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Predsjedniče Vlade, predlažem vam, ne morate da usvojite, ostavite mi se odgovora oko elektronske elektrifikacije, no hajdemo da rješavamo, jer vidim da su odmah skočili potpredsjednik Vlade i resorni ministar da pomognu da objasne što nam treba godina i nešto dana da imamo elektronsku identifikaciju. Ajmo mi da razgovaramo oko ovoga od čega, imali ste kada predsjednika Vlade informisati i prije, ali u tom nedostatku komunikacije ja zaista ne želim da ulazim.

Dakle, greška Vlade što nije bio projekat, za to što nije omogućila da se predaju jer nije usvojila poslovnik o finansiranju, a sve ostalo, elementi iz člana 39 ovoga zakona, o njima nismo govorili. Imamo 34 miliona evra na

raspolaganju. Sada javno pozivam sve nevladine organizacije, udruženja i institucije koje se bave profesionalnom rehabilitacijom lica sa invaliditetom, da mi dostave preko narodne kancelarije predsjednika SNP-a, sve svoje projekte, sutradan će biti u Vladi Crne Gore i pratiću da li će se to ispunjavati ili neće. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na tom dodatnom trudu.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Hvala.

Razumio sam gospodina Milića da insistira na pitanju elektronske identifikacije birača kao uslovu za organizaciju redovnih ili prijevremenih parlamentarnih izbora. To je naravno legitimno pravo svakog čovjeka, posebno svakog predsjednika partije koja konstituiše Parlament.

Ja samo želim da, preciznosti radi, podsjetim. Takav uslov je izglasan u Parlamentu tokom 2014. godine, dakle nakon što je usvojen Zakon o budžetu za 2014. godinu. Obaveza svakog od nas je da kada predložimo konstituisanje nove finansijske obaveze, one koja nije predviđena Zakonom o budžetu da predložimo i kako ćemo obezbijediti finansiranje. Znači, svako drugačije postupanje bi moralo biti razlog upravo za kritiku Vlade, jer donosimo ovdje Predlog zakona o budžetu i vi ga odobravate sa preciznim namjerama. Ako se konstituiše obaveza od pet ili petsto hiljada nepredviđena budžetom mora se kazati odakle će se ona namiriti. To nije rečeno. Mi smo u Vladi kazali da za to nemamo sredstava, ali da razumijemo to kao obavezu i da ćemo predvidjeti u Zakonu o budžetu za 2015. godinu, što smo i uradili. Informisan sam kod ministra unutrašnjih poslova da je u završnoj fazi uređenje biračkog spiska i da će on biti u funkciji 20. januara 2015. godine.

Drugo, informisan sam, takođe, da je danas potpisana odluka kojom se pokreće procedura za nabavku opreme za elektronsku identifikaciju, da je rok za dostavljanje ponuda 25 dana. Takođe, da su predstavnici opozicije čitavo vrijeme imali otvorena vrata da se uključe u rad radne grupe koja bi pripremila ovu proceduru koja je danas startovala nakon potpisane odluke. Vjerujem da očigledno nećemo morati dugo da čekamo na stvaranje i te pretpostavke, bez obzira šta ko o njoj mislio, da li hiperbolišemo sa značajem toga pitanja, ali nema vajde od te priče. Stvaramo očigledno i tu pretpostavku da bi onda neopterećeni prethodnim pitanjima mogli politički relevantno odlučiti kada Crnoj Gori trebaju parlamentarni izbori.

Drugo, volio bih da ste u pravu kada kažete da je politika u posljednjih svejedno dvije ili dvadeset godina opredijelila ovakvu socijalnu sliku Crne Gore. Mislim da tu nijeste u pravu i da je danas socijalna slika Crne Gore mnogo bolja nego što je bila u prethodnom periodu. Podsjećam da je Crna Gora bila najmanje razvijena jugoslovenska republika, da je danas najrazvijenija zemlja Zapadnog Balkana. Šta god to značilo, najrazvijenija zemlja Zapadnog Balkana. I to nije palo sa neba. To je proizvedeno nekim politikama koje su ovdje vođene. To što nam je sada GDP perkapita 7.260 dolara nas ne zadovoljava, bolje je od drugih, ali važnije od toga je da vjerujemo da smo uspostavili jedan pozitivan trend i da vjerujemo da se sa 7.200 ide ka prosjeku Evrope od 32.000, a ne natrag. Koliko će nam trebati, zavisi od toga koliko ćemo biti umiješni da kreiramo politike koje će podstaći ekonomski rast o kojem sam govorio u odgovoru na prvo pitanje.

Dakle, socijalna slika je teška i dijelim zabrinutost sa vama zbog toga, ali ne bih nipošto mogao da prihvatim odgovornost ove niti bilo koje od prethodnih vlada za to stanje. To je ipak, rekao bih, posljedica mnogo dubljih istorijskih negativnih procesa koji su vođeni i u ovoj zemlji i ovom regionu, posljedica, rekao bih, tranzicije koja je proizvodila manje više iste posljedice u svim društvima kao i u crnogorskom, a vjerujem samo da smo odgovornom

socijalnom politikom ne samo Vlade nego svih državnih organa ublažavali u mogućoj mjeri te posljedice. One su, po mom sudu, ublažene u Crnoj Gori više nego drugdje, a to što nas ne zadovoljava aktuelno stanje je zapravo logična stvar i ona bi morala, prije svega, biti inspiracija da razmislimo šta u domenu ekonomske i razvojne politike možemo učiniti da većom zaposlenošću kvalitetno i dugoročno održivo rješavamo egzistencijalna pitanja ljudi u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Sljedeći na redu je, u ime Kluba poslanika Socijaldemokratske partije, predsjednik Kluba i generalni sekretar SDP-a Borislav Banović. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala predsjedniče.

Poštovani gospodine Đukanoviću,

Nakon više godina priprema izrade zakonskih i podzakonskih akata, odabira konsultanta, u avgustu 2013. godine objavljen je javni poziv za dostavljanje ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika. Javni poziv je završen u maju ove godine, a ponude su dostavile tri grupe kompanija. Možete li informisati Skupštinu i javnost u kojoj su fazi aktivnosti na planu odabira koncesionara, kakvi su dalji planovi i predviđena dinamika i procedura u vezi sa samim izborom koncesionara, ali i sa početkom radova na istraživanju i eksploataciji? Koja su pozitivna očekivanja, a koje smetnje i potencijalne teškoće vidite u realizaciji ovih aktivnosti? Nije u direktnoj vezi, ali bi me interesovalo, mislim i javnost, da bi komplementaran projekat, pitanje gasovoda iz kaspiskog bazena Azerbejdžana prema Evropi, da li Vlada ima više saznanja o koridorima, izvjesnosti realizacije i mogućnosti da jedan krak ovog gasovoda pređe preko Crne Gore?

Kratko obrazloženje. Pitanje nalazišta, mogućnosti eksploatacije i količina gasa i nafte u crnogorskom podmorju je otvoreno već decenijama. Interesovanje kompanija prilikom ovog posljednjeg tendera, a i ranije ukazuju da osim dima moguće da postoji i vatre na kojoj bi se, ako stvarno ima kvalitetne nafte i kvalitetnog gasa i u dovoljnim količinama, dakle ako uradimo sve na odgovoran i stručan način, nacionalnim interesima posvećen način naš narod, naše društvo moglo bi se grijati na toj vatri decenijama. Zbog toga je od izuzetne važnosti da se svaki korak u tom još uvijek neizvjesnom, a kompleksnom poslu obavi pažljivo i transparentno pred licem naše, pa i šire javnosti kako bi izbjegli bilo kakve propuste i obezbijedili najveću moguću korist za Crnu Goru. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala poslaniče Banoviću.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Banoviću, Vlada Crne Gore je temeljito radila na pripremi prvog tenderskog postupka za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika. Dosadašnja praksa je pokazala da je pravilan razvoj industrije istraživanja nafte i gasa jedan od najodgovornijih i najkompleksnijih regulatornih procesa koje jedna država treba da organizuje i sprovede.

U prilog tome stoje komparativni primjeri iskorišćenosti resursa iz ležišta koji se kreću od cirka 20% u zemljama koje resurse koriste neadekvatno od cirka 60% u zemljama koje su na kvalitetan način koristile ove resurse. Oslanjajući se na pozitivna iskustva drugih Crna Gora je odlučila da razvije sopstveni model upravljanja ovim resursom koji će joj u budućnosti omogućiti maksimalnu iskorišćenost i najbolje benefite po cjelokupno crnogorsko društvo. U cilju olakšavanja predstojećih pregovaračkih procesa bilo je

neophodno razviti sveobuhvatan set propisa kojima bi se uredila većina elemenata budućih ugovora o koncesijama. Time se povećava transparentnost tenderskog postupka, pospješuje konkurencija, sužava prostor na diskreciona odlučivanja, što sve ide u prilog apsolutnoj kredibilnosti ovog projekta.

Stopa poreza po ovom osnovu je definisana na 54%, što u zbiru sa koncesionim naknadama za proizvodnju u zavisnosti od obima proizvodnje kompanija daje prihod državi u iznosu od 60% do 65%. Navedeno nas svrstava u države sa visokom stopom prihoda u oblasti proizvodnje ugljovodonika. Kao što znate, ponude su dostavile respektabilne svjetske kompanije sa višedecenijskim iskustvom i koje dolaze iz zemalja sa dugom tradicijom istraživanja nafte i gasa, Sjedinjene Američke Države, Italija, Rusija, Austrija, Velika Britanija, Grčka dok su godišnji prihodi pojedinih kompanija, recimo, OMV, Eni, Maraton, Novatek od tri do gotovo trideset puta veći od godišnjeg budžeta Crne Gore. U cilju najbolje evaluacije ponuda izvršeno je glavno ocjenjivanje kompanija tj. predloženih radnih programa istraživanja. Prema dostavljenim ponudama za proces istraživanja pojedine kompanije su planirale da ulože oko 100 miliona eura, bez bilo kakvih finansijskih obaveza po državu kao ugovornu stranu.

U skladu sa prethodno definisanim pravilima javnog poziva država je zadržala pravo da pregovara oko nekoliko elemenata i to o ugovornom području i procentualnom učešću kompanija u nekorporativnom ugovoru o zajedničkim operacijama, o trajanju perioda istraživanja u okviru ukupne faze istraživanja, o sadržaju i vremenskim rokovima za obavezni radni program, o minimalnoj garanciji za troškove realizacije obaveznog radnog programa, o programu treninga i obrazovanje za zaposlene u javnom sektoru, o manjim pojedinačnim prilagođavanjima modela ugovora o koncesiji, ugovora o zajedničkim operacijama i ugovora o računovodstvu. Pregovarački postupak koncipiran je tako da država ima mogućnost da kroz taj proces dobije više od

onog što je sadržano u inicijalnim ponudama. Planirano je da pregovori sa kompanijama počnu u drugoj polovini januara i očekuje se da Vlada Crne Gore do kraja prvog kvartala dostavi Skupštini Crne Gore predlog odluke i ugovora o koncesiji na usvajanje.

Čitav tenderski postupak je sproveden na transparentan način. Uvjeren sam da će se postupak tako i završiti, odnosno da će Skupština kao donosilac krajnje odluke biti u potpunosti upoznata sa cjelokupnim tokom evaluacije ponuda. Prethodnih mjeseci bili smo u prilici da se uvjerimo koliko je zahtjevna i komplikovana procedura realizacije velikih međunarodnih projekata u oblasti energetike.

Kada je u pitaju projekat Južnog gasnog koridora, ističemo da se radi o sistemu nekoliko regionalnih gasovoda, koji je nakon stopiranja realizacije Južnog toka od strane ministara energetike zemalja EU označen kao prioritetan projekat, čime se znatno povećava izvjesnost njegove konačne realizacije. Za nas najznačajniji segment predstavlja realizacija TAP gasovoda čija je izgradnja već počela, a određene zemlje su već rezervisale prve isporuke gasa iz njega.

Ističemo da je Vlada Crne Gore u potpunosti dala podršku realizaciji projekta Južnog gasnog koridora, kao i da smo aktivno učestvovali u koordinaciji pripreme memoranduma o razumijevanju i saradnji na projektu izgradnje Južnog gasnog koridora, zaključenog u decembru 2013.godine između Azerbejdžana, Albanije, Hrvatske i Crne Gore.

Projekat Jonsko jadranskog gasovoda koji predstavlja prirodni nastavak projekta TAP-a koji je za Crnu Goru u ovom momentu najbitniji je planirano da se gasovodom poveže Fijera - Albanija sa Splitom - Hrvatska, prolazeći kroz teritorije Crne Gore, Bosne i Hercegovine.

Crna Gora je u ovom postupku imala veoma aktivnu ulogu i intenzivno saradivala sa ostalim zemljama u cilju realizacije projekta. Naredni korak je

dogovor zemalja članica o zajedničkoj realizaciji i odabiru modela ulaganja i pronalasku zainteresovanih partnera za realizaciju projekta.

Kao što ste sami ocijenili, ovaj projekat je u velikoj mjeri komplementaran sa istraživanjem ugljovodonika u "Podmorju Crne Gore", jer je u slučaju komercijalnih otkrića gasa neophodno obezbijediti gasnu infrastrukturu kako bi se gas mogao plasirati na tržištu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Poslanik Banović. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem se gospodine Đukanoviću na odgovorima. Dijelim zadovoljstvo iznešeno u vašem odgovoru u odnosu na procedure koje ste sproveli i nadam se i kvalitetan normativni i svaki drugi osnov za sprovođenje ovako krupnog i važnog posla.

Svakako da smo neiskusni u ovom poslu. Do sada nijesmo imali, osim nekoliko tegli nafte koje su se prije ne znam desetljeća pronašle u našem podmorju i čuvaju se čini mi se u nekom od kompanija ovdje, ali sama ta mogućnost, sama ta činjenica kako ste rekli da se prijavilo četiri, pet eminentnih kompanija iz velikih zemalja pokazuje njihovo interesovanje i njihove pretpostavke da mogu naići na nešto dobro. Dakle, da je nešto dobro za njih i nešto dobro za nas. I mislim da je dobro što smo, upravo ovu infrastrukturu zakonodavnu, normativnu napravili prethodnu i nadam se da će se pokazati da smo ih dobro uradili u tom konačnom odabiru, konačnom sklapanju ugovora i nadam se i konačnoj eksploataciji tih nalazišta.

Dobro sam čuo u januaru se odlučuje koja će od kompanija krajem prvog kvartala vjerovatno će Skupština odlučiti o tom predlogu ugovora i zamolio bih vas u dodatnom odgovoru samo da li je u sadašnjim tenderskim uslovima predviđeno koji to bio rok, ili će se to naknadno sa onim za koga se

odluči da se govori rok početka eksploatacije i prvi neki faktički radovi. To jest pitanje za poslije, svakako poslije ovoga. Nije ni važno, ali bi možda bilo interesantno čuti ako sve ovo do tada obavimo kako je predviđeno.

U dosadašnjim fazama, mislim da je prethodni premijer, takođe sam ga pitao oko ove stvari, rekao da su nam Norvežani bili konsultanti u ovim poslovima i pretpostavljam da su taj konsultanski posao dobro uradili, jer mislim da su se te konsultacije odnosile i na tu zakonsku infrastrukturu i za pripreme ovih tendera. Nijesam siguran, ali ako nijesu možda ne bi bilo loše da nastavimo sa takvim konsultatskim uslugama sa njima ili sa nekim poput njih, i za ovu jako osjetljivu fazu samog odabira i samog ugovaranja. Takođe mislim da je možda značajnija na kraju od ovih prethodnih, a ponavljam nijesam siguran da imamo iskustva za tako krupne poslove i za tako krupna ugovaranja sa kakvim se nijesmo do sada susrijećali. U oblasti u kojoj nemamo baš nikakvog iskustva, pa bih zamolio i tu za vaše mišljenje i kada sam vas pitao da li vidite neke smetnje, eventualno, između ostalog sam mislio i ovo da li smo sa Hrvatskom i sa Prevlakom tu negdje stabilizovali dileme i različite interpretacije koje smo imali tokom ove godine u vezi sa tim poljima, davaće se mogućnost da se istražuju. Hvala lijepa.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala poslaniče Banoviću. Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Zahvaljujem gospodinu Banoviću na podršci Vladinim naporima na ovom planu i na dodatnim pitanjima koja nam pomažu da se i međusobno bolje informišemo i da upoznamo crnogorsku javnost o problematici koja po logici stvari do sada nije bila previše prisutna, da kažem u ukupnoj našoj javnoj pažnji. Znači, prije svega, želim da odgovorim na vaše interesovanje

koje se tiče konsultantskih usluga. Veoma smo zadovoljni kvalitetom konsultantskih usluga koje smo dobili od norveškog partnera, mislim da nam je to uveliko pomoglo da obavimo, vjerujemo jedan kvalitetan proces odabira partnera i vjerujem da smo zahvaljujući tome bili u prilici da uradimo to što sam vam kazao u osnovnoj informaciji, da koristeći se iskustvima drugih, ipak kreiramo jedan svoj prilagođen, specifičan model razvoja industrije istraživanja nafte i gasa. Namjera nam je da nastavimo sa korišćenjem tih konsultantskih usluga, sve do završne faze realizacije ovog posla.

Drugo, vaše interesovanje je bilo vezano za dužinu trajanja procesa istraživanja. To će biti stvar pregovora sa konkretnim partnerima, a ono što je važno reći za vas i za ukupno interesovanje je da su uobičajeni rokovi u ovakvim poslovima tri do pet godina. Znači, vjerujem da ćemo nešto više o mogućem roku iz ponuda koje će nam dati partneri sa kojima ćemo pregovarati znati uskoro, kao što se kazali, ipak smo precizno oročili negdje od januara pa do kraja prvog kvartala, ali ovo je neki okvir za slične prilike poput ove koju mi imamo u našem podmorju.

I treće pitanje. Nedoumice koje imamo oko razgraničenja sa Hrvatskom se ne tiču onoga što su istraživačka polja oglašena ovim tenderom. Znači ne možemo imati nikakav problem, ovaj tender možemo da realizujemo potpuno slobodno, a da kažem pokrenuto je malo sa mrtve tačke i u konstruktivnijem smjeru usuđujem se reći i pitanje je rješavanja, da kažem problema na granici između Crne Gore i Hrvatske i to mi uliva optimizam da bismo u duhu, da kažem i odgovornosti i dobrosusjedstva mogli u bliskoj budućnosti imati, da kažem i neke povoljne vijesti na tu temu koja će nam onda otvoriti bolji prostor i za adekvatniju valorizaciju polja i potencijalnih nalazišta nafte i gasa i u drugom dijelu našeg i hrvatskog podmorja. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala predsjedniče Vlade. Na redu je u ime Kluba poslanika Pozitivne Crne Gore predsjednik Pozitivne Crne Gore Darko Pajović.

DARKO PAJOVIĆ:

Hvala predsjedniče Parlamenta.

Predsjedniče Vlade, uvaženi članovi Vlade, kolege, poštovani građani,

Ja sam u skladu sa Poslovníkom Skupštine postavio pitanje koje se odnosi na konkretne mjere koje će Vlada preduzeti, ako će ih preduzeti po pitanju zagađenja životne sredine u Pljevljima, međutim, iskoristio bih to pravo da prije toga prokomentarišem odgovor koji sam dobio neposredno pred ovu sjednicu, a vezan je za aktivnosti Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma u slučaju vraćanja kredita određenih osoba koje sam ja označio kao bezbjednosno interesantne. Pardon, nijesam ja, već Agencija za nacionalnu bezbjednost. Nažalost, ja imam tu plavu fasciklu na kojoj piše povjerljivo, što znači da ne mogu iznositi podatke koje sam dobio u odgovoru Uprave za sprečavanje i pranje novca, ali ono što mogu kao političar da kažem vama koji ste predsjednik Vlade da bih i te kako volio da ocjenu od prije neki dan sprovedete i u djelo. Volio bih i te kako da ocjenu, da oni državni službenici koji zauzimaju mjesta nekim drugima svojim neradom, treba da idu kući i da puste one koji žele da rade i da rade. Volio bih da pročitate ovaj odgovor Uprave za sprečavanje i pranje novca, jer sam ja tražio šta su oni konkretno uradili na datom pitanju i volio bih da se prisjetite onoga što ste prije neki dan kazali. Imate potpunu podršku kada je u pitanju Pozitivna Crna Gora, ali volio bih kada bi sa riječi prešli na djela.

Nedopustivo je da jedan takav organ radi stvari koje nisu dobre za državu Crnu Goru. Kad kažem, ne radi se naravno o stvarima koje su kontra državnosti Crne Gore, ali radi se o tome da ova država mora da trpi kritike, vrlo opravdane Evropske komisije, dakle meni su stvari sada kristalno jasne, u kojim je vrlo jasno naznačeno da država Crna Gora ne sprovodi u dovoljnoj

mjeri mogućnosti za finansijskim istragama koje joj daje zakonski okvir i to će se upravo naći u ovom odgovoru i zbog toga sam ja jako nezadovoljan. Ne odgovorom, već sam nezadovoljan načinom na koji državni organi pristupaju svojim obavezama, odnosno poslovima koje im zakon vrlo jasno definiše.

Dakle, podvući ću i završiću, volio bih da pročitate ovaj odgovor, ako ga niste pročitali, da se prisjetite onoga što ste kazali prije neki dan i da, makar kad je u pitanju ova agencija od izuzetnog značaja za naš evropski put, ja je apostrofiram jer je izuzetno značajna za evropski put, za put evropskih integracija Crne Gore, postupite onako kako ste i kazali.

Pljevlja, vjerovatno neću reći ništa novo kada kažem da su Pljevlja najzagađeniji grad ne samo u Crnoj Gori već definitivno i u Evropi, ali ono što ću reći jeste da su Pljevlja tipičan primjer odnosa vlasti 25godišnje vlasti prema problemima građana, odnosno prema životnoj sredini. Ta tema koja često nije prisutna u ovom domu a od izuzetno velikog je značaja. To je jedan primjer kako je uništavan jedan grad, kako je sistemski uništavan jedan grad koji je Crnoj Gori dao sve što je mogao da da, sve svoje resurse. Dao joj je ugalj, dao joj je drvnu građu, dao je ono što još uvijek nismo uspjeli da valorizujemo, ali isto tako tipičan primjer kako se država Crna Gora odnijela prema gradu koji, ponavljam, državi Crnoj Gori je dao sve što je mogao da da.

Dakle, danas u Pljevljima, po statističkim podacima, živi 35% ljudi manje nego što je živjelo prije 20 godina. Danas se u Pljevljima, umjesto 1.500 novorođenčadi koliko ih je bilo početkom 90-tih, rađa svega 200 novorođene djece. Danas je u Pljevljima sedam hiljada radnih mjesta manje u odnosu na 90-tu godinu i ima ih ukupno 5.100 u odnosu na 11.900 koliko ih je nekad bilo. Danas u Pljevljima imamo 270 prijevremenih smrtnih ishoda koji su direktna posljedica zagađenja koje se ostvaruje u samim Pljevljima. Takođe 21.209 slučajeva oboljenja respiratornih organa imate u jednom gradu koji se zove Pljevlja.

Statistički gledajući 85. godine 23% oboljenja u Pljevljima su bili respiratornog karaktera, govorim o periodu tri godine nakon otvaranja Termoelektrane. 95. godine taj procenat je skočio na 35, da bi danas u Pljevljima svaka durga posjeta domu zdravlja upravo bila zbog respiratornih organa, zbog bolesti respiratornih organa kao direktne posljedice zagađenja životne sredine.

Kada su u pitanju djeca, koja najčešće obolijevaju upravo od astme u samoj njihovoj fazi razvoja, alarmantan podatak je da 85. godine smo imali 3%, da bi 20-tak godina nakon toga taj procenat skočio na 11%.

Oboljenja od kancera od 80-84. godine 28 osoba registrovanih u zdravstvenim ustanovama i epidemiološkim službama. 2002. smo imali 211; 2012. 282 osobe koje obole od kancera na godišnjem nivou. Po studijama i procjenama godišnje 234 miliona eura se napravi štete zbog iskorišćavanja, eksploatacije resursa koje imaju jedan grad, to su grad Pljevlja. Ponavljam, radi se o nezavisnoj analizi studije.

Dakle, kada saberemo troškove liječenja ljudi, ovih podataka koji su alarmantni i frapantni i kada saberemo ukupnu korist koju država Crna Gora svakako ima od iskorišćavanja ekonomskih resursa, mi ćemo biti u jednom velikom velikom minusu. Zašto? Zato što nesporna potreba za radom Rudnika uglja, nesporna potreba za radom Termoelektrane, ali izvinite, veliki giganti izvlače profit, bio je on nekad manji, nekad je veći, uz uredno rekao bih izbjegavanje plaćanja dažbina državi Crne Gore koji se često pravdaju nekim, za mene, iracionalnim razlozima, a državi Crnoj Gori, onoj koju prezentujemo svi ovdje i onoj koju ćemo ostaviti narednim generacijama, ostavljamo da Fond zdravstva plaća troškove ovog liječenja, ostavljamo da Ministarstvo zaštite životne sredine i održivog razvoja ili kako se već zove, sanira ogromne ekološke štete koje postoje i ostavljamo tim budućim generacijama za pet, deset ili 15 godina po prijemu u Evropsku uniju, ogromne enormne troškove saniranja posljedica trenutnog stanja. Dakle, ovo su statistički podaci i ovo su

podaci relevantnih institucija, od poreskih institucija, epidemioloških službi, relevantnih međunarodnih organizacija, i cijenim da je postavljanje ovog pitanja bilo od izuzetne važnosti.

Ja bih volio da kasnije, naravno kroz odgovor premijera, dam i konkretne stvari kada je u pitanju Pozitivna Crna Gora, kako bi se moralo početi rješavati pitanje zagađenosti životne sredine u Pljevljima, koje mi vidimo kroz jedan ogroman, ogroman ekonomski gubitak, što kroz troškove liječenja ljudi, što ono što niko ne kalkuliše gubitak ljudskih života koji nema ekonomsku vrijednost, već je ona ogromna do naravno zagađenja životne sredine jer, podsjetiću, skoro 700 hektara površine u Pljevljima je teritorija koja se teško može koristiti za narednih 100 godina. Uništila je ova generacija, uništila je generacija koja je 25 godina upravljala Pljevljima, da se samo ne zanosimo problemima, vjekovnim problemima. Dakle, Termoelektrana u Pljevljima je počela sa radom 1982. godine, ova vlast upravlja Termoelektranom 24 godine. Sedam godina su upravljali oni koji su bili prije vas. Dakle apsolutna odgovornost za sve ono što se danas događa u Pljevljima, jeste na sadašnjoj vlasti.

Ja bih želio da zajedno, ako već ne možemo pojedinačno, dođemo do rješenja koji treba ovaj grad sa crne tačke Evrope, sa svih problema koji postoje u njemu, dovedu na ono mjesto koje mu generalno i pripada. Podsjetiću, to je grad sa skoro pa najviše resursa koji je Crnoj Gori, državi Crnoj Gori dao sve što je mogao da da. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani gospodine Pajoviću, hvala vam na pitanju koje je naravno veoma veoma aktuelno, veoma inspirativno jer se tiče jednog od najtežih

problema sa kojim se suočava jedna od potencijalno najvažnijih opština u Crnoj Gori sa stanovišta razvojnih potencijala i time Crna Gora i crnogorsko društvo u cjelini.

Prije nego što bih saopštio ono što sam pripremio u odgovoru na vaše pitanje, želim da kažem da bi vaš odgovor bio tačniji pod uslovom da se možemo složiti sa nečim što provejava, iako nijeste tako eksplicirali, ali što provejava iz vašeg ukupnog pitanja, a to je da je Termoelektrana isključivi ili najvažniji uzrok problema u Pljavljima. Ne, ne znači maloprije ste locirajući odgovornost za novu vlast koja 25 godina upravlja, to doveli u vezu sa Termoelektranom koja radi 30 i kusur godina i ne znam koliko više. Sa tim se ne bismo mogli složiti, a potrudicu se da vam to argumenujem sadržajem odgovora na vaše pitanje.

Zagađenje životne sredine, a posebno vazduha u gradskoj zoni Pljevalja problem je koji traje decenijama. Shodno informacijama iz programa monitoringa životne sredine koji je dostupan svim građanima Crne Gore, kao zagađivači su identifikovani individualna ložišta, kotlovska postrojenja, Rudnik uglja, Termoelektrana Pljevlja, kao i saobraćajni režim. Ključni problem zagađenja vazduha potiče od kontinuiranog korišćenja fosilnih goriva u industriji i individualnim domaćinstvima, a dodatno na taj problem utiču i nepovoljni meteo uslovi, kao i morfološke karakteristike Pljevalja.

Koncentracija PM 10 čestica ima i u ostalim opštinama i u Podgorici i u Nikšiću. Međutim, s obzirom na to da su Pljevlja smještena u kotlini sa malim brojem vjetrovitih dana u godini, prisutne su temperaturne inverzije, tako da se kompletno zagađenje koncentriše na teritoriji grada ili iznad grada.

Podsjeticu da u Pljavljima pored industrijskih objekata Rudnika uglja i Termoelektrane postoji pet hiljada individualnih ložišta i 42 kotlarnice koje, kao sredstvo za grijanje, koriste ugalj. Do sada je u javnosti bio dominantan stav da je ključni krivac za zagađenje vazduha u Pljavljima Termoelektrana.

Međutim analiza podataka sa stanice koja mjeri kvalitet vazduha je potvrdila da su najveće koncentracije zagađenja izmjerene u periodu od 24. novembra do 7.decembra kada Termoelektrana nije radila. Upravo u tom periodu 28.novembra izmjereno je najveće zagađenje vazduha i prisustvo PM čestica u vazduhu.

Nesumnjivo Termoelektrana Pljevlja kumulativno doprinosi ukupnom aerozagađenju u Pljevljima, ali po ovim podacima bi se reklo ne i ključno. Posebno ne nakon remonta elektrofilterskih postrojenja u koje iz kredita njemačke razvojne banke je uloženo oko 11 miliona eura, kako bi se emisija štetnih materija svela na dozvoljenu granicu. U cilju što objektivnijeg sagledavanja ovog problema, uveden je interni monitoring u Termoelektrani Pljevlja, preko kojeg se mjere sve koncentracije štetnih materija u vazduhu iz dimnjaka termoelektrana. Inače imamo 24-časovno praćenje svih parametara zagađenja vazduha na teritoriji Crne Gore, pa i u Pljevljima sa automatskih stanica čiji su rezultati dostupni građanima u realnom vremenu. Upoznat sam da je postupajući po zaključcima skupštinskog odbora za turizam, ekologiju, poljoprivredu i prostorno planiranje, održan sastanak u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, kojem su pored predsjednika Opštine Pljevlja, prisustvovali predstavnici Ministarstva zdravlja, Agencije za zaštitu životne sredine, Instituta javnog zdravlja i Uprave za inspeksijske poslove. Na sastanku su definisane mjere koje treba preduzeti u narednom periodu u cilju poboljšanja stanja životne sredine na teritoriji Opštine Pljevlja i to od 22.decembra 1914. na ovoj lokaciji u Pljevljima, instalirana je dodatna mobilna stanica za mjerenje kvaliteta vazduha od strane Centra za ekotoksiološka ispitivanja, koja će vršiti mjerenje narednih 14 dana, Agencija za zaštitu životne sredine će redovno o tome obavještavati javnost. Ekološka inspekcija je izvršila nadzor nad privrednim subjektima u Opštini Pljevlja i naložila emisijska mjerenja a rezultati se očekuju narednih dana.

Takođe izvršiće se nadzor nad primjenom kontrolisanog sprovođenja mjera iz akcionog plana za upravljanje kvalitetom vazduha u Opštini Pljevlja. Hidrometeorološki zavod zajedno sa Agencijom za zaštitu životne sredine izvještavat će lokalnu upravu i građane Pljevalja o parametrima, meteorološkog stanja i stanja zagađenosti, a lokalni medijima iz Pljevalja preporučuje se svakodnevno preuzimanje podataka informisanja javnosti. Institut za javno zdravlje, uzorkovao je vodu za piće u Pljevljima i rezultati se takođe očekuju narednih dana. Lokalna samouprava u Pljevljima obezbijedila je dovoljan broj čistijerni sa čistom vodom za piće. Takođe lokalna uprava treba da predoči građanima izmjene režima u saobraćaju i njegovu redukciju, te da preporuči ekonomičnije korišćenje čvrstih goriva za grijanje.

Pored ovih kratkoročnih neophodno je definisati srednjoročne i dugoročne mjere koje će ukoliko se sprovede značajno poboljšati kvalitet vazduha u Pljevljima. Jedna od srednjoročnih mjera koja se ovih dana usaglašavaju između predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa Opštinom Pljevlja je eventualna ugradnja filtera na gradskim kotlarnicama. Dugoročno, problem zagađenja vazduha u Pljevljima može se značajno riješiti jedino toplifikacijom grada, kroz uvođenje daljinskog grijanja čime će se definisati broj individualnih ložišta i gradskih kotlarnica. Podsjetiću, da je to predviđeno u okviru projekta izgradnje drugog bloka termoelektrane, na čemu Vlada kao što vam je poznato intenzivno radi. Pomenuću i da je Vlada u odnosu na zagađenje zemljišta a na osnovu informacija o stanju životne sredine, tj. redovnog monitoringa koji se radi svake godine pokrenula projekat sanacije četiri ekološka problema, među kojima je i deponija Termoelektrane Pljevlja-Maljevac, sa cijenom od četiri miliona eura, kao i problem Rudnika olova i cinka Šuplja stijena, čija je cijena šest miliona eura, za koje su obezbijedena sredstva Svjetske banke, za čiju se sanaciju već rade idejni projekti. Ugovor o tom kreditu je potpisan 10.oktobra o.g., a postao je efektivan 17.novembra.

Da rezimiram Vlada se u saradnji sa ostalim nadležnim subjektima odgovorno bavi problemom rješavanja zagađenja životne sredine u Pljevljima i to će nastaviti što će vjerujem dovesti do trajnog i kvalitetnog rješavanja ovog problema.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala predsjedniče Vlade.

Kolega Pajović. Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Predsjedniče Vlade, tačno je bili ste u pravu, ja jesam apostrofirao Termoelektranu kao jednog od glavnih zagađivača, a apostrofirao sam je na bazi dokumenta Agencije za životnu sredinu, koji je sastavni Vladin konstituent ili kako god.

Dakle, ko su najveći zagađivači u Opštini Pljevalja, cijenimo i s toga koliko ko treba da plati novca, odnosno koliko štete ko napravi. Po dokumentu podsjećam koji ste vi na Vladi usvojili Termoelektrana mjesečno treba da izdvaja 12.500.000 eura na račun zagađenja životne sredine. Rudnik uglja 404 eura, a to Javno preduzeće grijanje koje često spominje kao jedan od najvećih zagađivača u Pljevljima svega 100 eura. Ako je cijenity po ovim ekonomskim parametrima, a ja sam cijenio po ovim ekonomskim parametrima, onda u ekonomskom smislu najveće zagađenje po Vladi Crne Gore, po Agenciji za životnu sredinu, upravo jeste iz Termoelektrane. Naravno, ne sporeći upravo podatke koje ste vi iznijeli, jer su oni poprilično kontradiktorni, poprilično dolaze od sličnog da tako kažem od sličnog organa vlasti.

Dakle, ja bih volio tu samo da se dogovorite, ko je zapravo najveći krivac, ne najveći krivac da bi upirali prstom, već da bi našli konkretna

rješenja. Ja ću opet podsjetiti da su Pljevlja Crnoj Gori dala sve što su mogla da daju. I da smo mi iz Pljevalja, kao država Crna Gora, poslali smo im investitore, od tada imaju pet hiljada radnih mjesta manje, od tada naravno svako želi da ostvari legitiman profit, naravno kad neko kupi preduzeće, želi i profit. Međutim, taj profit koji se izvlači, apsolutno ostavlja podsjetiću velike troškove državi Crnoj Gori. Fond za zdravstvo, kojim se mora obezbijediti ovo o čemu sam govorio, to su upravo liječenja ljudi. Da ne govorim o sanaciji ekoloških šteta koje će upravo nastupiti u godinama pred nama i pogotovo važnom procesu evropskih integracija.

Mi čini mi se nemamo pravo da gospodarimo do te mjere samim životima ljudi u Pljevljima. Znam ja za priču o izgradnji drugog bloka Termoelektrane, jasne su meni tu političke razlike između vas koji vršite vlast. Ali, čini mi se da je po prilično neodgovorno ne nalaziti ovo rješenje i prebacivati na nivo konkretne političke odluke. Dakle, ako je toplifikacija Pljevalja jedna od rješenja, a po Agenciji za životnu sredinu jeste. Iz razloga, što bi se za nekih 40% smanjilo zagađenje, ako taj projekat košta cirka pet miliona eura, moje pitanje zašto do sad nijesmo ništa uradili na tom polju. Cijenim ja sve podatke, sve anize, sve studije i ogroman novac koji je dat. Ali, ono što je efekat imate statističke podatke, rezultat se gleda na bazi upravo te statistike.

Dakle, cijena od pet miliona eura je zapravo izvučena iz ponude, jednog od potencijalnih partnera koji je bio zainteresovan za izgradnju drugog bloka Termoelektrane. Ja moram podsjetiti vas i vašeg uvaženog da ste kada je trebalo vraćati dugove Kombinata aluminijuma, za godinu i po dana, nekih skoro 16 miliona eura, to je već čuvena taksa euro, po euro, koji su izdvajali svi građani Crne Gore, revnosno naplaćivali, mi smo revnosno vratili dio koji je za mene u potpunosti bio neodgovoran. Dakle, vratili smo nešto što se neko drugi zadužio, odnosno u principu dali smo iz džepa građana u džep konkretno investitora. Ovdje govorimo o nama, ovdje govorimo o građanima

Crne Gore i govorimo o cijeni od pet miliona eura. Dali je ekonomski moguće da država Crna Gora to riješi, čekajući tog investitora koga mi čekamo ohoho vremena meni se čini, ja mislim da da. Ja mislim da postoji cijela spremnost u društvu. Ja vas opet vraćem na ekonomske parametre statističkih podataka, ne da bih dizao paniku, ne da bih politički poentirao. Ali ovo jesu alarmantni podaci, ovo mora da se rješava brže nego što su ove studije, analize i sve stvari koje vi radite. Uz dužno uvažavanje svega što se radi Skupština, Vlada, sve je to u redu, 270 ljudi svake godine, 200 umrlo, 288 imate novih slučajeva kancera, pomnožite to sa godinama dok mi riješimo problem puta ekonomske štete, koje će da ima, konkretno Fond za zdravstvo i doćete do vrlo jednostavne računice, da tih pet miliona eura koji možemo ne znam kako o tome možemo da razgovaramo, ali postoji jako veliki broj načina da se makar za 40% smanji, kada govorimo o individualnim ložištima. Potpuno svjestan da se mora sačekati privatizacija Termoelektrane za smanjenje zagađenja kada je u pitanju Termoelektrana. Ali, ovdje čini mi se imamo vrlo jasan i jednostavan primjer da možemo ukoliko postoji solidarnost, ukoliko postoji solidarnost, podsjetiću sa gradom, koji je državi Crnoj Gori dao sve što je mogao da da. Bojim se zapravo, siguran sam da smo na jako loš način vratili ono što su oni nama dali. Imamo mogućnost, imamo šansu, ne radi se o ogromnom novcu, znam da je ekonomska kriza, ali podsjetiću vas. Ako smo mogli ruskom investitoru da vraćamo dugove 16 miliona eura, euro po euro, vi ste uveli te takse ja sam siguran da sa nečim sličnim možemo upravo naći načina zahvaljujući možda visprenosti ministra finansija, da namaknemo pet miliona eura i da upravo to uradimo već u narednoj godini. Podsjetiću vas, radi se od 40% po dokumentu Agencije za životnu sredinu, smanjenja zagađenja što znači, da bi svi ekonomski troškovi bili manji za 40%. Ekonomski opravdano o ekologiji da ne govorim, a vjerujem da su građani Pljevalja i te kako zaslužili to, prije svega, od države Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Predsjedniče Vlade, izvolite, Vaša je završna.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Dobro, naravno nijednom riječju ne dovodeći u pitanje važnost teme i složenost problema i potrebu da se svi dodatno mobilišemo da rješavamo ovaj problem, samo želim da kažem da bi dobro bilo da izbjegnemo opasnost, rekao bih, od pospješivanja nekih mišljenja koja, plašim se, nedovoljno uvažavaju realnost i po ovom pitanju.

Dakle, možemo mi govoriti o tome da je porastao broj malignih oboljenja u Pljevljima, ali nažalost to ne znači mnogo ukoliko to ne stavimo u komparaciju sa porastom malignih oboljenja u Crnoj Gori ukupno.

Dakle, morali bi pogledati i šta se događa u ostalih 22 opštine i plašim se da nas taj podatak neće ohrabriti generalno, a posebno neće dati za pravo da se to događa specifično u Pljevljima iz ovog razloga.

Dakle, mi bi morali zaista ozbiljnije da se pozabavimo da kažem, rastom malignih oboljenja u Crnoj Gori kao jednim od ključnih pitanja, da kažem politike zdravstvene zaštite u našoj državi. Vlada se time bavi. Imamo redovne informacije na tu temu, ali ja zaista vjerujem da je riječ o problemu koji zaslužuje pažnju svih ne samo redovne izvještaje iz Ministarstva zdravlja prema Vladi.

Drugo, takođe morali bi biti oprezni kada saopštavamo šta je ko kome dao. Dakle, ja sam protiv logike po kojoj su pojedine opštine dale, sve im je uzeto i sve im je prikraćeno. Ne. Svako je davao prije svega sebi u funkciji rješavanja problema zaposlenosti i kvaliteta života.

Dakle, Pljevlja su davala rudu, ali davala su je preduzećima čija su sjedišta na prostoru Pljevalja gdje su zaposleni uglavnom iz Pljevalja. Dakle, gdje je nastajao određeni problem koliko radom tih preduzeća toliko nekim

rekao bih mnogo usitnjenijim, kapilarnim problemima oko kojih smo se složili kroz odgovore i pitanja gdje očigledno je u predhodnim fazama razvoja Crne Gore zbog pomankanja pažnje prema pitanju zaštite životne sredine izostajala adekvatna briga koja je danas kumulirala problem do ovih razmjera o kojim govorimo. Ali, ponavljam, protiv sam teze o tome da je neko davao a neko primao. Logično je svi su dali ono što su imali, dali sebi i dali svojoj državi i nikome izvan toga. Koliko je država uzvraćala? Ja mislim da je uzvraćala zaista ne selektivno i ne diskriminatorno, nego je uzvraćala svima i svi danas mogu da kažu da žive na značajno višem nivou razvoja nego što su živjeli u svakoj prethodnoj godini.

I treće pitanje - Znate, slažem se sa Vama. Uvijek možemo ovdje, a razgovori o budžetu su prilika za to, procijeniti da li treba preuzeti odgovornost za finansiranje određenog projekta. Očigledno da svi nalazi govore da je toplifikacija Pljevalja put za, neću reći rješavanje cjeline problema, ali rješavanje najvećeg dijela ovog problema, jer je Termoelektrana uradila važan posao ulažući 11 miliona kroz investiciju upravo u smanjivanje emisije štetnih čestica. Dakle, to ne znači da to ne treba kontinuirano raditi, ali toplifikacija je očigledno ključni odgovor.

Logika je do sada bila da taj projekat prirodno pripada investiciji za gradnju drugog bloka, ali slažem se sa Vama, ako se odlaže sa tim vjerujem da više ne, rekao sam u odgovoru na prvo pitanje da smo zaista priveli sve pretpostavke kraju za početak realizacije tog projekta. Ali, ako ne, onda logično ta investicija pripada Opštini Pljevlja.

Opština Pljevalja će kasnije gazdovati tim. Opštini Pljevlja pripada, to ne može raditi niko drugi. Ono što mi možemo da uradimo i Vlada i država to je da im pomognemo bilo kroz državni budžet, bilo kroz davanje garancija što takođe rješavamo ovim, tako da nemam ništa protiv da u svakom trenutku kada se složimo da je trenutak da se preuzme odgovornost za investicije, da se napusti koncept rješavanja tog problema kroz gradnju Drugog bloka

Termoelektrane da vidimo koji su to instrumenti kojima možemo pomoći da Pljevlja što brže završe taj posao. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Idemo na Klub četiri partije, a u ime tog kluba predsjednik Liberalne partije Andrija Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi predsjedniče Vlade, ministri, ministrice, poštovane dame i gospodo pored malih ekrana,

Pitanje premijeru glasi:

Mislite li da je konačno sazrelo vrijeme da uđe u skupštinsku proceduru, možda i kao Vladin prijedlog Zakon o proglašenju ništavim Odluka takozvane Podgoričke skupštine iz 1918. godine čim aktima su ukinuti crnogorska država, jezik, dinastija i crkva.

Kako je stručna i laička javnost podijeljena po ovom pitanju smatrate li da je to već urađeno u dovoljnoj mjeri odlukama Avnoja iz 1943. godine i odlukom građana i građanki o nezavisnosti sa referendumom o državno pravnom statusu Crne Gore održanog 21. maja 2006. godine.

Obrazloženje: U historiografiji se slom crnogorske države vezuje za događaje i odluke Podgoričke skupštine odžane od 24. do 29. novembra 1918. godine o prisajedinjenju Crne Gore Srbiji pod dinastijom Karađorđevića izbacivanju Kralja Nikole I Petrovića i njegove dinastije sa crnogorskog prijestola što je sankcionisano Međunarodnom konferencijom u Versaju 1919. kojom je Crna Gora, njena država i crnogorska nacija izbrisana sa političke pozornice čovječanstva.

Podgorička skupština 1918. čiji je zvanični naziv Velika narodna skupština ustanovljena suprotno od tada važećem Ustavu države Crne Gore i njenom pravnom poretku dana 26. novembra 1918. godine donijela Odluku kojom je ukinuta država Crna Gora, njena teritorija unitaristički pripojena teritoriji države Srbije. Ukinuta je država Crna Gora u vrijeme donošenja odluke Podgoričke skupštine 1918. godine suverena međunarodno priznata koja je imala Ustav, vladaoca, Narodnu skupštinu kao ustavotvorni i zakonodavni organ, Vladu, pravni poredak kod čijeg suverena Kralja Nikole I Petrovića su Srbija i sve tadašnje savezničke velike sile imale svoja diplomatska predstavništva. Odlukom određeno postalo je realnost odmah nakon njenog donošenja i trajalo je 23 godine. Narednih dana i mjeseci uz podršku srpske vojske obezbijedeno je pokoravanje odluci građana Crne Gore koji su se protivili njenom izvršenju.

Kao odgovor na okupaciju Božićni ustanak naroda u Crnoj Gori podignut je 06. januara 1919. na Badnje večer u kojem je na početku učestvovalo oko 5000 crnogorskih građana pod vođstvom komandira Krsta Zrnova Popovića, a imao je za cilj da se ponište odluke takozvane Podgoričke skupštine o nelegalnom i nelegitimnom prisajedinjenju Crne Gore Srbiji. Da se Crna Gora oslobodi vojne okupacije srpske vojske, da se odbrani i afirmiše crnogorska državna nezavisnost i da Crna Gora kao punopravan i ravnopravan državno-pravni subjekt stupi u jugoslovensku konfederaciju. Moto ustanka je bio za pravo, čast i slobodu Crne Gore. Ustanak u kojem je kasnije učestvovalo nekoliko desetina hiljada građana Crne Gore i crnogorske dijaspore je u krvi ugušen najviše zahvaljujući savezničkom oružju. Ali, je komitovanje, odmetništvo nastavljeno do 1926. godine.

Pobunjenici, njihove familije i pristalice stavljeni su van zakona. Nad njima se vršio krvavi, bijeli teror. Dezuobjektivizovanu Crnu Goru Srbija je kao svoj sastvani dio 01. decembra 1918. godine uključila u sastav, tog dana stvorena je država jugoslovenskih naroda i zemalja u Kraljevini Srba, Hrvata i

Slovenaca. Kao dio Srbije u toj kraljevini je Crna Gora ostala do njenog raspada 1941. godine.

Višeslojna je sadržina i suština Podgoričke skupštine i Odluke koju je ona donijela vrijednovanje njihove slojevite sadržine implikacije kao i vrednovanje sadržine drugih slojevitih historijskih zbivanja, odluka i procesa zahtijeva primjenu višedimenzionalnih i složenih skala vrijednosti, pravnih, političkih, kulturnih, moralnih.

Odluka Podgoričke skupštine svojom sadržinom generirala je dugoročne procese. Crnogorska državnost, crnogorski i ostali narodi čija je ... domovina naša kultura i sada poslije 96 godina trpe štetne posljedice ... donošenja i izvršenja. Takozvana Podgorička skupština postala je simbol koji opominje na savjest i veliki oprez iz jednog razloga njene donosioce, protagoniste i pristalice iz drugog razloga one koji nevoljno trpe njene štetne posljedice. U temelju starih država, nestalih i opstalih je uvijek neki ratni sukob koji bi ovjerio postojanje onih koji su u njemu pobijedili. Tako je i sa crnogorskom državom. Bitka kod Bara, Tuđemila protiv Vizantije, jedne od tada vodećih sila na Mediteranu prva je velika ovjera crnogorske države i postojanja. Kroz historiju ona se održala uprkos svim preprekama, obmanama pa i zabranama. Bez obzira na milenijumsko evidentno postojanje njenog naroda i njegovih dinastija njena državnost je dva puta provjeravana. Na međunarodnom planu Berlinski kongres 13.jula 1878. i na unutrašnjem referendumu 21.maja 2006.godine. U najnovijoj historiji međunarodni datum priznanja uzet je za dan državnosti. Međutim, i njega je Crna Gora kao ugašena država morala još jednom da dokaže 13. jula 1941. drižući suvereno opštenarodni, antifašistički ustanak, prvi u porobljenoj Evropi. Tim Ustankom je potvrdila postojanje i ako je 23 godine nije bilo na mapi svijeta.

Na zasijedanju AVNOJ-a 29.novembra 1943. u Jajcu poslije 25 godina vraćeno joj je ime u vidu Republike, jedne od šest, koje su činile Saveznu Jugoslaviju.

Liberalna partija se zalaže da crnogorski Parlament poništi odluke Pogdoričke skupštine iz 1918.godine. Smatramo da bi se na taj način ispravila istorijska nepravda koja je učinjena Crnoj Gori da bi taj najveći poraz u istoriji Crne Gore dobio pravni odgovor. Ovo bi ujedno bila i poruka za generacije koje dolaze. Odlukama Podgoričke skupštine je neustavno i nezakonito ukinuta crnogorska država, jezik, dinastija Petrović Njegoš, a s pozivom na te odluke crnogorska crkva neustavno je prisajedinjena srpskoj pravoslavnoj crkvi.

U prvoj polovini XX vijeka mnogi su dali svoje živote za dobro Crne Gore. Cijenu njihovog patriotizma plaćali su svojim životima i članovi njihovih porodica, nekad i svi članovi. Crna Gora se tim svojim najboljim sinovima i kćerkama do danas nije odužila a oni su za njeno pravo, čast i slobodu dali sve. Još malo pa završavam, hvala vam na razumijevanju.

PREDŠEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Volim ja da Vas slušam.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala.

Liberalna partija vjeruje da će buduća politička događanja u Crnoj Gori omogućiti da se crnogorsko državno, nacionalno pitanje riješi povoljno za Crnu Goru jednom za sva vremena ili će ta ista događanja stvoriti povoljne uslove za još jednu 1918.godinu. Kako sad stvari stoje Crna Gora je naredna zaoba puta. Ako naša država u predstojećim evropskim i NATO integracijama postane dio tih cjelina i ako te cjeline opstanu, vjerovatno će opstati i država Crna Gora. Ako iz bilo kog razloga Evropa poklekne Crna Gora će biti dezorjentisana i nespramna da odabere samu sebe i svoj put. To nije teško pretpostaviti na osnovu evidentne političke stvarnosti, tj. stavova i današnjih političkih faktora, ne sporeći i poštujući sadašnje veoma dobre odnose sa

državama regiona u kojima žive nama bliski i bratski narodi, ali plašeci se ponovnog dolaska na vlast nacionalističkih avanturista. Liberalna partija poziva na veliki oprez, Crnoj Gori je najpotrebniji trajni mir, sva ostala pitanja koja nas stalno opterećuju, socijalna, ekonomska, politička će se vremenom riješiti na manje ili više uspješan način.

Zahvaljujem na razumijevanju, pa ću probati da skratim komentar. Hvala predsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Nadam se da nećete imati oponenta u premijeru.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Popoviću, zahvaljujem za postavljeno pitanje,

Protekao je gotovo vijek od takozvane Podgoričke skupštine, međutim još uvijek ima nedoumica o pravnom i istorijskom situiranju njenih odluka što potvrđuje vaše pitanje. Obilježavanje stogodišnjice početka velikog rata i sagledavanje uloge i sudbine Crne Gore u njemu bila je nedavno prilika da se na izvjestan način odredimo i prema Podgoričkoj skupštini. Vjerujem da vas je i to inspirisalo da realizujete ovo pitanje na koje se po matrici već poznatih podjela različito gleda. Bez obzira na potenciranje tih razlika mislim da je istorija već dala najbolji odgovor, odnosno da su građani Crne Gore 21. maja 2006. na referendumu održanom po najvišim evropskim standardima odgovorili na to svojom odlukom o nezavisnosti. Kako i međunarodna zajednica, brzim priznanjem naše države i prijemom u Ujedinjene nacije, OEBS i sve relevantne svjetske i evropske, političke i ekonomske organizacije i institucije.

Polazeći od sadržaja vašeg pitanja, kao i obrazloženje, podsjetio bih na relevantne istorijske izvore prema kojim je Podgoričku skupštinu u pravnom

smislu činila grupa građana koja je uz podršku Vlade kraljevine Srbije donijela odluke o statusu Crne Gore i njene dinastije. Te odluke su bile; da se kralj Nikola I Petrović Njegoš i njegova dinastija zbaci sa crnogorskog prijestola, da se Crna Gora sa bratskom Srbijom ujedini u jednu državu pod dinastijom Karađorđevića, te tako ujedinjena stupi u zajedničku otadžbinu našeg troimenog naroda Srba, Hrvata i Slovenaca, da se izabere odbor od pet lica koji će rukovoditi poslovima dok se ujedinjenje Srbije i Crne Gore ne privede kraju i da se o ovoj skupštinskoj odluci izvijesti kralj Crne Gore Nikola Petrović, vlada kraljevine Srbije, prijateljske sporazumne sile i sve neutralne države. Učesnici Podgoričke skupštine koji su donijeli ovu odluku nijesu birani na regularnim izborima, niti je bilo omogućeno slobodno i demokratsko biranje izbornih tijela i poslanika. Prilikom izbora nijesu uvaženi Zakon o izboru narodnih poslanika kraljevine Crne Gore, kao ni njen Ustav, koji su bili na snazi u tom trenutku.

Podgorička skupština je nazvana velikom Narodnom skupštinom, što je institucija nepoznata u crnogorskom političkom i pravnom sistemu. Shodno tome oni koji na Podgoričkoj skupštini odlučivali o državnom statusu Crne Gore i njene dinastije nijesu mogli imati legitimitet da donose bilo kakve odluke, a kamo li odluku o državno pravnom statusu Crne Gore. Podgorička skupština je poslužila kao instrument preko kojeg je tadašnja Vlada Srbije uz pomoć svojih povjerenika u Crnoj Gori izvršila prevrat i nedemokratski ukinula crnogosku državu i njenu dinastiju.

Poništavanje ovih odluka na način kako se to zalaže vaša partija, i ako moguće, imalo bi samo simbolički značaj u ovom vremenu. On ne bi mogao proizvesti nikakvo pravno ili političko dejstvo, s obzirom da je to već obezbijeđeno kroz rezultate referenduma od prije osam godina. Što se tiče odluka AVNOJ-a koje pominjete, one su bile put da se, kako neki historičari smatraju, formalno gledano odluke Podgoričke skupštine koje se odnose na

status Crne Gore u jugoslovenskoj državi ponište Deklaracijom o stvaranju Federativne Narodne Republike Jugoslavije 29. novembra 1945.

Slijedeći ovu logiku jasno je da inicijativa sadržana u Vašem pitanju ima prevashodno politički karakter, a o svrsishodnosti takvih procedura treba da sude organi u kojima su zastupljeni predstavnici najrelevantnijih političkih subjekata u našoj državi. Naravno, mislim na Parlament. Vi ste u svom obrazloženju iznijeli nekoliko konstatacija kroz koje ste i sami dali odgovore na pitanja koja ste otvorili. Dakle, saglasan sam da proces integracije i članstvo u NATO i EU nudi odgovore na mnoga pitanja i istorijske nedoumice slične ovoj. Isto tako da je Crnoj Gori najpotrebniji trajni mir, a da će sva ostala pitanja koja nas, kako i Vi kažete, stalno opterećuju, socijalna, ekonomska i politička dodao bih i druga, biti vremenom riješena, nadajmo se na uspješan način. To bi se moglo odnositi i na pitanje jezika i crkve i ako se formalno gledano odluke Podgoričke skupštine na njih ne odnose.

Na kraju, podsjetio bih da je ovaj Parlament radi istorijske i moralne rehabilitacije dinastije Petrović Njegoš usvojio Zakon o statusu potomaka dinastije Petrović Njegoš, što se takođe može smatrati jednom vrstom odgovora na neke dileme koje ste otvorili vašim pitanjem. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo dvije riječi, prije nego što Vam dam riječ, da ja kažem. Morao sam to uraditi silom prilika, vodeći pisanje Ustava. Mi u Deklaraciji o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore i u deklaraciji nezavisne Republike Crne Gore, dvije smo usvojili, govorimo o obnovi nezavisnosti Crne Gore, time imamo pravno politički kontinuitet, **u Ustavu** to takođe radimo, i poseban akt koji predsjednik Vlade nije spomenuo, a to je nevažnost propisa prije 6. aprila koje je AVNOJ donio, čime je takođe pravno poništio sve to i iznad svega

nešto što nije legitimno tijelo, nemate potrebe direktno poništavati zakonskim aktima ili dugim aktima.

I iznad svega da podsjetim, crnogorski jezik je prvi put ušao u Ustav Crne Gore 2007. godine, nije ga bilo ni 905. tu su malo bolji bili od njih905. Crkva je bila u Ustavu ali sad smo sekularna država, pa nadam se da će sad samo dio lokalnih pregovora a ne dio državnih dogovora. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Zahvaljujem.

Predsjedniče Vlade, iskreno, ja i nijesam mislio danas da postavim ovo pitanje, bilo je pripremljeno potpuno neko drugo pitanje, ticalo se peticije o nasilju nad žanama i porodici, peticija Liberalne internacionale kojoj pripada Liberalna partija koja objedinjava 124 stranke liberalne iz čitavog svijeta. Ja se izvinjavam i rukovodstvu, jer me ponukalo. Taj dan sam pročitao da u pregovaračkom timu u Herceg Novom udruženja građana Izbor je vladika zahumsko hercegovački Grigorije, koji se zalaže za otimanje dijela teritorije Crne Gore, odnosno dijela hercegovačke opštine Sutorine, to je dio od pet kilometara koji izlazi blizu hrvatske granice na more i dodjeljivanje Bosni i Hercegovini.

Prosto nijesam mogao da vjerujem je li moguće prvo da je to udruženje dobilo tamo devet odbornika sa takvim predvodnikom. Ali, Crna Gora je zemlja čuda i to se stalno tako ponavlja. Ništa nije slučajno. Dakle, poslije toga je pokrenuo tu inicijativu koja je zvanično ušla u proceduru u parlamentarnoj skuštini Bosne i Hercegovine, poslanik Denis Bećirović, Deklaraciju o poništavanju ugovora između Bosne i Hercegovine i Crne Gore o državnim granicama. Ništa nije slučajno, mi smo toliko defanzivni.

Dalje se događa da je u Nikšiću prijedlog koji je prošao sjednicu lokalnog parlamenta o dodjeli ljetnjikovca Kralja Nikole Crnogorskoj pravoslavnoj crkvi na korišćenje bez naknade diže se protest. Mi milione

kvadrata dajemo Srpskoj pravoslavnoj crkvi, od nas niko ne reaguje. Dakle, vi, tada jedinstveni DPS 95-96. dozvoljavate Srpskoj pravoslavnoj crkvi da se uknjiži na milione kvadrata u Crnoj Gori, ovamo ona druga strana se organizuje, mislim da se tu radi o nekih stotinjak kvadrata. Pa ne znam do kad ćemo mi biti defanzivni i do kad ćemo čekati da nam se ponovo desi Podgorička skupština i 1918. godina. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Odgovor je prost. Dok ne budemo znali ko smo mi.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Hvala gospodine Popoviću i na ovim dodatnim komentarima. Vjerujem da je osnovna poruka veoma dobra i da je na neki način upozoravajuća po nas.

Ja se slažem sa suštinom svega što ste saopštili, a to je da bi mi morali prevashodno da preispitamo da kažem svoj refleks, svoj nivo odgovornosti, svoju inicijativnost u zaštiti i afirmaciji svojih državnih interesa.

Ne bih se zaista uzbuđivao monogo oko toga ko će biti u pregovaračkom timu ovog ili onog političkog subjekta u pregovorima za formiranje jedne lokalne vlasti. Ali bih se zabrinuo onim što ste kazali, inicijativama koje su pokrenute, recimo prema nadležnim državnim organima u Bosni ili bilo kojoj drugoj državi u regionu. Na žalost, to me ne iznenađuje, to je element ocjene koju sam nedavno javno izrekao - da se plašim da se slika regiona kviri, da oživljava retorika za koju smo u optimizmu u godinama nakon Dejtonskog sporazuma, smatrali da je definitivno odbačena ili da će makar na duži rok da kažem biti adaktirana.

Kao što vidimo, potvrđuje se i ovog puta da je pamćenje svih nas u regionu vrlo kratko da brzo što je ljudski zaboravljamo neke ružne slike čiji

smo bili svjedoci ili akteri, ali da to sobom nosi ozbiljnu opasnost da ponovimo greške. Tako da mi se čini da se danas češće nego prije neku godinu, ne samo kroz ovaj primjer koji ste vi iznijeli, nego i sa drugih adresa u regionu, danas čuju ocjene koje na žalost više podsjećaju na preddejtonsko, nego na postdejtonsko vrijeme. Dejtonsko uzimam kao neki kamen međaš, kao neku prekretnicu onoga što se događalo u najnovijoj političkoj i bezbjednosnoj istoriji u našem regionu. E dakle, sve to upućuje na zaključak da moramo da budemo vrlo vrlo oprezni, vrlo oprezni i istovremeno vrlo odgovorni prema onome što su naši nacionalni interesi. Niko to neće uraditi umjesto nas, to moramo uraditi mi. Mnogo je posla koji treba obaviti, kao što vidite, to zaključimo i kroz pet pitanja na Premijerskom satu, a kamo li kroz ono što radimo svakodnevno, ali je jako važno da uspostavimo hijerarhiju prioriteta.

Dakle ne prvi put, slažem se sa vama, govorimo o potrebi, dakle o potrebi jačanja svijesti o nacionalnom, državnom, kulturnom identitetu Crne Gore, pod tim podrazumijevam državni identitet i identitet svih naroda koji su konstituenti naše građanske države i mislim da na tom planu moramo mnogo više raditi u narednom periodu. Neka od pitanja ste i potencirali kroz ovo pitanje. Ja ne spadam u ljude koji su nezadovoljni, skeptični. Ja mislim da smo u ovih osam godina mnogo toga uradili. Znae, kada se danas okrenete iza sebe, vidjećete da je zaista u osam godina napravljeno mnogo, mnogo toga i da danas Crna Gora bitno izgleda drugačije nego prije tog perioda.

Da li je ostalo jako puno posla? Da. Da li su ovo neka od pitanja kojima treba dati dodatnu pažnju i prioritetan tretman u državnoj politici u narednom periodu, takođe da.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

U ime Kluba SNP-a i u svoje lično ime reagujem proceduralno i mogao bih da navedem sijaset odredbi Poslovnika koje su ovdje narušene od iznošenja netačnih navoda pa čak do vrijeđanja nekih nacionalnih, etničkih, nazovite ih kako hoćete, osjećanja, u ovom dijalogu između dva političara koji su zloupotrijebili istorijske fakte, i defakto pola Crne Gore vrijeđali na način kako ste interpretirali događaje iz naše ne tako davne prošlosti. Vi ste intervenisali i pomogli u intervenciji i negdje mogu da vas podržim na način da sad ja pitam - je li sad legitimno da idući Premijerski sat ja postavim pitanje predsjedniku Vlade i kažem - Hoće li Vlada reagovati, ova ili neka druga vlada, i preispitati odluke referendumima iz 2006. godine ili odluke iz Bihaća, odluke iz Jajca itd.

Dakle, vjerujte mi, gospodine Đukanoviću, na ovaj način sa ovako Mene kolega što je pitao, da vam pravo kažem, mnogo ne interesuje, to je njegovo doživljavanje istorije, kao što ja doživljavam dijametralno suprotno. Možda ne čitamo iste knjige, možda nismo slušali ista predavanja, sve je demokratija. Ali sam recimo potpuno ubijeden da i moji i vaši preci, gospodine Đukanoviću, znaju ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Damjanoviću, ne možete se obraćati premijeru.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Vama se obraćam, izvinjavam se.

Dakle, ubijeden sam da preci i moji i gospodina premijera, pa i mnogi drugi preci ovdje dobro znaju što i kako je bilo. Ali, da sad otvaramo ova pitanja i da širimo podjele u Crnoj Gori kad imamo milion drugih stvari, kada

se ovdje borimo za opstanak ekonomski, i da premijer kaže da je ovo pitanje dostojanstva, nacionalna država.

Predsjedniče Parlamenta, pa valjda se državni interes brani kroz vladavinu prava i jačanje ekonomije ove države, a ne kroz ovakve dijaloge koji ne doprinose ničemu, sem da vrijedaju minimum pola Crne Gore i među njima i mene. Toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hajmo nekoliko stvari da riješimo. Moram odgovoriti.

Gospodine Damjanoviću, prvo čuli ste i premijer je rekao da to smatra pravno završeno i ja smatram da je to pravno završeno, mogu još akte da navedem sledstveno tome i to smatramo pravno završeno.

Kolega ima pravo da postavi političko pitanje kao i vi idući put. Ja vas neću prekinuti. Vi možete da kažete da to je bio akt legalni, legitimni, toje vaše pravo, ja vas neću prekinuti i ne mislim da je to vrijeđanje, to je aktuelni spor koji postoji van prava po meni u sferi politike i zato postoje političke partije i zato nijesam prekidao i ne mislim da treba prekinuti kolegu Popovića. Premijer, a čak i ja sam u kratkome rekli da je to pravno riješeno, naveli smo akte, ja sam dodao neke akte i zatvorili smo pravni dio pitanja, referendum kao najlegitimniji iskaz naroda, u Ustavu piše da Crna Gora ne može stupati u saveze u kojim se odriče suvereniteta i međunarodno, da budem precizan u definiciji, znači ne može postojati referendum koji će odlučivati o tome da se odrekemo međunarodnog subjektiviteta. Tako da je to sve riješeno.

U pravu ste, riješeno pravno, politički će ostati sporno i tu završavam. Mudrost je nastup u Parlamentu da bavljenjem pitanjima vladavine prava i razvoja otvorimo prostor kada će ta pitanja moći biti rješavana sa više argumenata a sa manje strasti. I to tako radi Evropska unija. Kada bismo sad otvorili pitanja Alzasa i Lorena znate što bismo imali, ali upravo rade tako. Vladavina prava, razvoj ostavljaju vremenu da se ta pitanja istorijska tada

rješavaju kada sazru usled argumentacije kada strasti budu na nešto nižem nivou. I to je neđe logika koji ovaj Parlament treba da afirmiše, pri tom puni legitimitet svakog i vas da otvorite pitanje '18-ste godine, otvorićemo ga sigurno poslije četiri godine, kada bude stogodišnjica, ponovo neće pobjeći. Ali da računam bliže Evropskoj uniji i zreliji svi zajedno da o tome govorimo argumentima i bez strasti. I završavam pouku za nas zajedničku. Nešto što je potpuno zajedničko. Ako nam je promaklo zahtjev za 7km Suturine je uputio jedan arhiepiskop Srpske pravoslavne crkve iz Bosne i Hercegovine, jedan ugledni Bošnjak, bivši predsjednik Predstavničkog doma iz Socijal demokratske partije. Kao što vidite složili su se oko naše teritorije, a nikako da se slože oko svoje teritorije. I mislim da je to poruka za sve nas. Da se mi složimo makar oko naše teritorije da ne bismo djelovali kao oni, da se slažemo oko tuđih teritorija a ne možemo svoje. Da mi našu teritoriju i naše resurse i naš narod čuvamo zajedno i onda će manje biti problema da se istorijom pozabavimo koliko koga god boljelo, a boli svakoga. Ne postoji kuća u Crnoj Gori koja u nekom ratu nije nepravedno ginula. Ne postoji. I da tu završimo. Hvala vam.

Ja mislim da nema potrebe, jer ću vam uzet riječ ako mi kažete koji dio Poslovnika sam povrijedio. Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Gospodine predsjedniče, ja mislim da je prekršen Poslovnik prvi put, da poslanik iz drugog poslaničkog kluba komentariše pitanje i odgovor na pitanje premijeru na sjednici premijerskih pitanja. Mislim da je to prvi put, ali dobro. Ipak nam je jasno. Potpuno je u pravu kolega Popović što je postavio ovo pitanje. Mnoga pitanja još u Crnoj Gori nijesu riješena. Posebno, ako čovjek upoređuje referendum iz 2006.godine na kome su se građani jedne države izjasnili od državno pravnom statusa te države sa jednom odlukom grupe građana koju nije priznala ni Velika Britanija, kao jedna od ključnih zemalja u

Evropi, mislim da sve govori, a posebno što ...i čovjeka čiji su korijeni stare Crne Gore, to me zabrinjava.Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam. Ja sam rekao da ste imali potpuno pravo. Vidite da je istorija uvijek bolna. Izvolite, povreda Poslovnika.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ja sam rekao što me ponukalo da postavim ovo pitanje prije ili kasnije, svi se mi moramo okrenuti budućnosti.Ja veoma uvažavam poslanika Damjanovića.Mi imamo privatno, veoma, veoma korektne odnose, politički se ne slažemo, ali to je sve demokratija. Da me ne bi neko prikazao ovdje kao nacionalistu ili tako nešto,evo ovaj poslanik stalno dobacuje svađajte narod ne znam on je tu kao pomiritelj, a mi svađamo narod. Samo da znate. Ono što je govorio pokojni Mate Parlov, najveća boksterska legenda eks jugoslovenska. Ja ne mogu biti nacionalista, ja sam svjetski prvak, e tako je i Andrija Popović je olimpijski, svjetski prvak, ne može biti nacionalista. Ja ne pričam o narodima u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Sloveniji, ja imam toliko prijatelja, kumova, rodbine, ja se tamo osjećam kao u svojoj kući, ja pričam o režimima koji periodično dolaze ovdje na vlast i da vas podsjetim. U zadnjih 100 godina 11 ratova je vođeno na ovim prostorima od kojih smo osam sami izazvali. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Našli smo model, riješićemo to na sportskom terenu. Hvala vam. Odigraćemo i utakmicu sa kolegama iz regiona. Imamo sljedeće pitanje kolega Almer Kalač, predšednik Kluba poslanika Bošnjačke stranke. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala vam predsjedniče Skupštine, uvaženi premijeru, uvaženi članovi Vlade, kolegice i kolege poslanici,

Moje pitanje nema korijene 100 godina unazad, ima korijene u posljednjoj deceniji, možda u posljednje dvije decenije, a tiče se upravo tog pogleda na budućnost. Međutim, to pitanje ne dozvoljava odlaganje, moramo ga riješiti sad, kako bi mnogo bolje gledalina budućnost.

Poštovani predsjedniče Vlade, moje pitanje glasi:"Koje mjere namjerava preduzeti Vlada Crne Gore kako bi se riješio radno-pravni status radnika u Crnoj Gori, naročito onih sa sjevera, koji su zbog uvođenja stečaja ostali bez posla"?Obrazloženje:

Trenutno se u skupštinskoj proceduri nalaze dva predloga izmjena i dopuna Zakona o Penzijsko invalidskom osiguranju. Prvi, predložen od strane poslanika Demokratske partije socijalista, se odnosi na rješavanje statusa radnika u metaloprerađivačkoj industriji, prvenstveno radnika "Metalca" i "Željezare". Ovim predlogom je predviđeno da isti pravo na starosnu penziju ostvare po povlašćenim uslovima - sa navršenih 30 godina radnog staža. Ovako koncipiran predlog zakona favorizuje radnike pojedinih firi, a za ostale je diskriminišući.

Drugi, predložen od poslanika više partija, previđa penzuionisanje svih radnika u Crnoj Gori pod istim uslovima. U predloženom obliku, sa trenutnim stanjem penzijskog fonda, doveo bi do kalapsa javnih funkcija.

Prema podacima dobijenim od MONSTAT-a, u Crnoj Gori se, na dan 31.12.2013.godine, nalazi 1713 lica sa 30 i više godina radnog staža, evidentiranih kod Zavoda zazapošljavanje Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala poslaniče Kalač. Predsjedniče Vlade. Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Kalač,

U cilju zaštite zaposlenih Zakonom o radu iz 2008.godine je uveden novi institut potraživanja iz rada koja im nijesu redovno isplaćivana zbog stečaja poslodavaca. Pravo na isplatu neisplaćenih potraživanja kod poslodavaca nad kojim je pokrenut stečaj, u skladu sa ovim zakonom, ima zaposlenih koji je bio u radnom odnosu na dan pokretanja stečajnog postupka u periodu za koji se ostvaruju prava utvrđena ovim zakonom.

Zaposleni ima pravo na isplatu zarade i naknade zarade za vrijeme odsustvovanja sa rada zbog privremene spriječenosti po propisima o zdravstvenom osiguranju. Naknade štete za neiskorišćeni godišnji odmor usled krivice poslodavca, otpremnine zbog odlaska u penziju u kalendarskoj godini u kojoj je pokrenut stečajni postupak, ako je pravo na penziju ostvario prije pokretanja stečajnog postupka, i naknadu štete na osnovu Odluke suda donijete u godini u kojoj je pokrenut stečajni postupak zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja. Ostvarivanje prava za neisplaćena potraživanja zaposlenih ostvaruje se kod Fond rada. Fond rada ima karakter institucije koja garantuje isplatu potraživanja zaposlenim koji je na dan pokretanja stečajnog postupka bio u radnom odnosu kod poslodavca, a potraživanja iz rada nije mogao da ostvari iz stečajne mase u skladu sa Zakonom o stečaju. Izmjenama i dopunama Zakona o radu iz 2014. godine, utvrđuje se jedno novo pravo koje se može ostvariti u Fondu rada, pravo na uplatu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje. Ovo pravo mogu ostvariti lica čiji je radni odnos prestao usljed stečaja za godine radnog staža koje im nedostaju za sticanje uslova za penziju, ako im u tom periodu poslodavac nije vršio uplatu doprinosa. Prema zakonskim rješenjima ovo pravo mogu ostvariti lica koja su do podnošenja zahtjeva pred Fondom rada stekla jedan od zakonom predviđenih uslova za ostvarivanje prava na penziju, pri čemu će osnovicu za uplatu doprinosa činiti minimalna zarada u Crnoj Gori koja je utvrđena prije podnošenja zahtjeva Fondu rada.

Osnovni razlog za izmjenu i dopunu Zakona o radu je obraćanje Ministarstvu rada i socijalnog staranja jednog broja građana koji iako ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na penziju u pogledu godina života i godina radnog staža to pravo ne mogu da ostvare iz razloga što im poslodavac u vrijeme trajanja radnog odnosa kod njega nije vršio uplatu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje. U najvećem broju slučajeva se radi o poslodavcima koji su prestali da postoje uslijed stečaja, a zaposleni nijesu mogli da namire svoja potraživanja po ovom osnovu iz stečajne mase. Iz tog razloga je opredijeljeno rješavanje ovog problema kroz dopunu Zakona o radu, u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava na uplatu neuplaćenih doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje preko Fonda rada.

Što se tiče predloga zakona za povoljnije penzionisanje radnika koji su uslijed stečaja ostali bez posla, a koji se nalaze u skupštinskoj proceduri, ističem da njihov predlagač nije Vlada Crne Gore već su predloženi od strane poslanika u Skupštini, a Vlada je bila protiv propisivanja posebnih uslova za penzionisanje. Time Vlada jasno pokazuje da ne vjeruje da je rješenje egzistencijalnih problema ljudi koji su bili nekad zaposleni u preduzećima koja su uslijed uobičajenih tranzicionih problema prestala sa radom u nesistemskoj ad hock promjeni uslova penzionisanja. Naprotiv, mislim da je to put za stvaranje većih problema i otežavanja održivosti javne potrošnje i ukupne ekonomije Crne Gore. Vlada nastoji da sistemskim širenjem šeme podsticaja biznisa, posebno na sjeveru Crne Gore obezbijedi otvaranje novih radnih mjesta u turizmu, industriji i proizvodnji hrane i da time obezbijedi nove šanse za rad ljudima koji su predmet pažnje u vašem pitanju. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite kolega Kalač, vaše pravo na komentar.

ALMER KALAČ:

Predsjedniče Vlade, hvala vam na vašem odgovoru. Svojevremeno sam na prethodni Predlog zakona o izmjenama i dopunama o PIO predložio amandman kojim sam želio da svi radnici u Crnoj Gori imaju ravnopravan status. Iz tog razloga sam predložio da se svi radnici koji ispunjavaju ovu granicu od 30 godina radnog staža penzionišu po povlašćenim uslovima. Nijesam naišao na razumijevanje u ovom parlamentu, uz objašnjenje predlagača da je jako teško doći do podataka koji je to broj radnika koji ispunjavaju ove uslove. Meni je trebalo dvije do tri minute na sajtu Monstata da pronađem podatke o broju lica u Crnoj Gori. Međutim, po opštinama tamo nijesam mogao naći i trebalo mi je dodatnih deset minuta da nađem za opštinu Rožaje. Tada sam tražio da napravimo program. Ne želim nikom od radnika da uskratim ova prava. Tražio sam da napravimo jedan plan i program kojom dinamikom, u kakvim uslovima ćemo te radnike tretirati na isti način i dati im njihova prava. Međutim, nijesam naišao na razumijevanje. Iz tog razloga, kako taj amandman ne bi prošao zakon je povučen. Kroz par dana pojavio se novi Predlog zakona, identičan, s tim što je obuhvaćen kompletan metalski sektor. Svi znamo koji je to broj radnika u metalском sektoru, a da to nije Podgorica ili Nikšić. Znamo i kakav je status radnika na sjeveru Crne Gore. Ove dvije, tri zadnje rečenice vašeg odgovora mi pokazuju da vi imate želju da riješimo ovaj problem. Tačno je da se ovakvim predlozima zakona, ovakvim favorizovanjem jedne grupacije radnika, a automatski diskriminacijom one druge grupacije stvaraju samo veći problemi. Sve što sam tražio da odložimo taj zakon ne neko vrijeme dok iznađemo najbolje moguće rješenje. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Želim samo da potvrdim da sam potpuno saglasan sa ovim što je kazao gospodin Kalač. Mislim da moramo na svakom mjestu u sistemu voditi računa da potezima koje povlačimo, makar i u najboljoj namjeri ne proizvodimo štete koje su opšte štete, štete i po održivost javnih finansija, štete i po ekonomiju. Maloprije sam pratio kako je jedan broj poslanika opozicije odobrio stav kojeg sam saopštio, da se plašim da su u pravu ekonomisti koji nam skreću pažnju da smo previše razudili socijalnu politiku i učinili nestimulativnim ambijent za rad. Tako se i ovdje plašim. Rješenje za probleme koje imamo u ekonomiji pokušavamo da nađemo tako što ćemo sve preseliti na budžet. To je, rekao bih, idealno rješenje za nerealna i, dozvolite, ipak, neodgovorna društva, dopadalo nam se to ili ne. Nije rješenje da svi budemo u budžetu niti u Fondu PIO nego je rješenje da što više nas radi da bi oni koji su korisnici socijalne pomoći, korisnici penzija mogli da uživaju u adekvatnim naknadama saglasno razlozima koji su ih doveli u taj status.

Zato se plašim da inicijative koje devastiraju ono što su systemska rješenja odakle god poticala su jako opasna. Moja molba, povedimo računa svi o tome, povedimo računa i u parlamentu o tome. Znam da se nije lako odupirati očekivanjima radnika, ali najubjedljiviji razlog da se odupremo jeste saznanje da se jednim ustupkom problem ne završava, jednim ustupkom se problem otvara. Pročitao sam sada da je prije neki dan najavila dolazak nova grupa radnika nekada zaposlenih u Željezari. To je krug koji se nikada ne završava, kada god se napravi odstupanje od onoga što je systemsko rješenje. Molim vas da tu pokažemo svi zajedno čvrstinu u odbrani systemskih rješenja. Ako nijesu dobra, hajde da se dogovorimo kako da ih promijenimo, ali ne da ih mijenjamo ad hock, to jako opasno i prijeto slomom finansija.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Posljednji poslanik u ovom Premijerskom satu, u ime tri poslanika, kolega Mladen Bojanić.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovani predsjedniče Vlade, poštovani ministri, uvažene kolege poslanici,

Moje pitanje glasi: "Koje aktivnosti je Vlada preuzela u cilju utvrđivanja opravdanosti sklapanja konsultantskih usluga Elektroprivrede AD Nikšić sa trećim licima u periodu od 2010. do 2013. godine, a u ukupnom iznosu 15 miliona eura"?

Obrazloženje - Država Crna Gora je u pomenutom periodu bila većinski vlasnik, odnosno 55% akcijskog kapitala, danas je i 57%, pa je Vlada imala obavezu, ali i mogućnost da u potpunosti kontroliše poslovanje Elektroprivrede AD. Saglasio bih se sa nekim ranijim stavovima koje smo danas čuli, da možemo stati u odbranu državnog interesa tako što forsiramo vladavinu prava i poštovanje zakona za sve. Takođe, jednu odgovornost koju pored ovog činjenja koju imaju i predstavnici vlasti i svi ostali, postoji jedna odgovornost do nečinjenja koja može da bude ništa manja i ništa manje važna.

S obzirom da se radi o najvrednijoj i najznačajnijoj kompaniji u Crnoj Gori Elektroprivredi, s obzirom da je tu bio ugrožen i sistem javnih nabavki kao, takođe, jedan od sistemskih zakona, odnosno vrlo važnih stvari koje treba da poboljšamo i takođe odluke da li ćemo nastaviti ugovor sa Elektroprivredom, ja sam se odlučio da ovo pitanje postavim i kroz to ćemo vjerovatno vidjeti da li je uopšte odgovoreno ciljevima privatizacije koji su bili najavljeni tokom privatizacije Elektroprivrede. Dakle, niti ima investicija, a vidimo da nema ni znanja. Čim većinski vlasnici, odnosno nije više ni većinski,

nego manjinski ili je dobio pravo upravljanja, on angažuje treće lice i plaća nekih četiri - pet miliona godišnje da bi mu vodio firme. Tu nešto očigledno nije u redu.

Tako, da vjerujem da ćemo negdje kroz neku kraću raspravu, a mislim da manje, više građani svi znaju, ali evo doći ćemo i do zaključka ko je u stvari imao jedini interes zbog privatizacije. Očigledno država nije. Nema, nijesu ispunjeni indikatori, očigledno investicija nema. Očigledno nema smanjenja gubitaka kako je najavljeno, očigledno da od svega ovoga najbolje je prošla banka koja je dobila na raspolaganje sredstva od ove poluprivatizacije ili dokapitalizacije, kako god je zvali.

Ovo pitanje je pokrenuto i na Odboru za antikorupciju i tu smo imali raspravu, tu smo imali tumačenje i dobili smo jedan dopis od odbora direktora. Onako, vrlo sam iznenađen bio, da oni četiri godine maltene nijesu znali šta se dešava u Elektroprivredi, šta radi izvršni direktor. I ja vjerujem, ne vjerujem, nego sam siguran, da tamo sjede ljudi u ime Vlade izuzetno stručni, svako iz svoje oblasti. Imamo dva pomoćnika ministra, imamo bivšeg izvršnog direktora, imamo pravnika koji važi za eksperte za korporativno pravo. Obaveze odbora direktora je da vodi firmu, da kontroliše izvršnog direktora, da potpisuje, predlaže finansijske iskaze skupštine akcionara. Ja ne mogu da vjerujem da oni nijesu to vidjeli. Ja ne mogu da vjerujem da oni za tri godine tek krajem tamo treće, četvrte godine, kad se ovo otvorilo pitanje u javnosti, oni odjednom pišu dopis i pitaju izvršnog direktora šta se dešava. Bavi se i Tužilaštvo s tim, s ovim predmetom, ali ostavimo to Tužilaštvu taj dio, kažem krivične odgovornosti neka utvrđuje. Tu svakako ni Skupština ni Vlada direktno se neće ni miješati, bar javno. Ali, mene interesuje kako Vlada u stvari gazduje sa najvećom kompanijom i najvažnije za crnogorsku ekonomiju. Da imenuje ljude, koji poslije tri - četiri godine ne znaju šta se tamo dešava. A podsjetiću vas samo kako je sve to išlo, kako se sve to dešavalo, dali su Grci neku ponudu 11 eura, rekli ste nije nama bitna cijena toliko, bitna nam je investicija.

A evo Italijani su dali manje, ali ništa investirali nijesu. Novac od te dokapitalizacije mogu slobodno reći dijelom su raketirani bili manjinski akcionari, onim onako čudnim, najblaže rečeno, moranjem da preko Monteadrie prodaju svoje akcije. Tri godine se plaćaju ovi troškovi, nema dokumenata kojim se ...ovih usluga za koje su plaćene, to kaže izvršni direktor, odnosno predsjednik Odbora direktra. Nije se išlo kroz sistem javnih nabavki, čekamo konačan izvještaj i Vlade o čemu se tu radi, njega nema, nijesmo ga dobili. Nemamo izvještaj konačno od javnih nabavki, osim da to nije išlo preko sistema javnih nabavki, što je direktno kršenje zakona o javnim nabavkama i evo čekamo vjerovatno rasplet situacije, vašu reakciju pa da i Tužilaštvo i javne nabavke i Ministarstvo ekonomije daju neko konkretno mišljenje o svemu ovome.

Evo za toliko, pa ćemo nastaviti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite pravo na odgovor.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Bojaniću, kao što je poznato, potpisivanjem Ugovora 3.septembra 2009.godine, uspješno je završen postupak dokapitalizacije i djelimične privatizacije Elektroprivrede Crne Gore kojim je kao strateški partner izabrana italijanska kompanija A2A. Ovaj kvalifikovani akcionar pored kupovine 43,7% akcijskog kapitala stekao je i pravo na upravljanje Elektroprivredom. Vlada i kao ugovorni partner i kao nosilac upravljačkih prava ispred države Crne Gore, zadržala je i u punoj mjeri ostvarivala kontrolnu funkciju rada i poslovanja kompanije. Ta kontrolna funkcija, je ostvarena prije svega preko Skupštine akcionara i takozvanih A direktora, članova odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore koje je predložila Vlada Crne Gore.

Predmet pažnje svakako su bili i konsultantski ugovori koje je u odnosnom periodu zaključio menadžment od kojih je jedan dio nesporan i sa aspekta kompanijskih potreba i sprovedenog postupka javne nabavke i obaveznosti plaćanja. Drugi dio ovih usluga koje su nabavljene od A2A kao akcionara i nosioca menadžerskog upravljanja i Kompanije Bajing kao trećeg lica, je bio predmet analize, ne samo navedenih organa, već i Vlade Crne Gore i drugih nadležnih crnogorskih institucija. Cijeneći potrebu da se utvrdi da li se povodom tih poslova dogodilo neovlašćeno proširenje nadležnosti menadžmenta, odmah po saznanju, zaustavljeno je njihovo plaćanje do potpunog razjašnjenja. Odbor direktora je zatražio od interne revizije kompanije da u cilju utvrđivanja stvarnog činjeničnog stanja izvrši analizu svih ugovora vrijednih preko milion eura konsultantskih i savjetodavnih usluga od 1.01.2010.godine. Odbor direktora kompanije kao nadležni organ ni prethodno ni naknadno nije potvrdio predmetne nabavke i zatražio od menadžmenta detaljan izvještaj po strukturi usluga, razlozima nabavke i njihovim efektima.

Kao osnovni problem o ugovaranju konsultantskih usluga javlja se različito tumačenje privatizacionog ugovora iz 2009.godine. Dok se za Vladu i A članove odbora direktora podrazumijeva da su usluge koje Elektroprivreda dobija od A2A prilog strateškog partnera da doprinese izvršenju ciljeva privatizacionog procesa, za menadžment Elektroprivrede i A2A kao akcionara, se podrazumijeva da se i te usluge trebaju platiti. Pri tome valja istaći da su stručnjaci A2A i Bajing boravili često u Elektroprivredi, bili uključeni u rješavanju značajnih problema sa kojima se suočava ova kompanija.

Imajući u vidu ove razlike u razlike u okviru organa društva, koje proizilaze iz različitog tumačenja statuta društva država se akcionar na osnovu Ugovora obratila Kompaniji A2A zahtjevom da se izjasni po pitanju nalaza interne revizije kako bi se sagledala odgovornost menadžmenta i na osnovu tog razmotrili i preduzeli dalje odgovarajuće radnje.

Svrha direktnog obraćanja je da država zadrži sva prava koja ovim povodom ima prema EPCG ugovoru i istovremeno manifestuje postupanje u dobroj vjeri prema drugoj ugovornoj strani, tj. Kompaniji A2A, ukazivanjem na propuste i pozivanjem na izjašnjenje. Validnost svih ovih ugovora već intenzivno provjeravaju nadležni organi Crne Gore i oni će se meritorno izjasniti da li je u navedenim poslovima bilo povrede kompanijskih pravila. Svakako, u tome će važnu ulogu imati struktura samih ugovora i ocjena efekata predmetnih usluga koji će se prethodno utvrditi.

Pored ovog pitanja kojeg je postavio poslanik Bojanić, on je u elaboraciji otvorio i pitanje koje se tiče kvaliteta realizacije Ugovora o privatizaciji Elektroprivrede. To je svakako zanimljivo pitanje, ali ono nije predmet pažnje premijera na bazi prethodno postavljenog pitanja poslanika Bojanića. Vrlo smo spremni da na tu temu u ovoj formi ili bilo kojoj drugoj formi koju Parlament cijeni. Podsjećam da smo samo u posljednjih par mjeseci imali par saslušanja u Parlamentu na ovu temu, dakle da razgovaramo. Nijesmo ni mi zadovoljni u potpunosti kvalitetom realizacije ugovora. Rekao bih još manje je zadovoljan naš strateški partner. Ne mislim da su konsultantski ugovori značajnije doprinijeli tom zajedničkom nezadovoljstvu. Vjerujem da je puno problema generisano da kažem kroz ono što su poznanice uslijed promijenjenog sistema u Crnoj Gori. Dakle, prije svega regulatornog sistema, jer smo mi u godinama 2010. i 2011. godini, kroz odluke regulatornih agencija proizveli gubitak samo po osnovu smanjenja cijena u odnosu na predprivatizacioni period za blizu 110 ili 120 miliona i to naravno danas strateški partner ocjenjuje kao, da kažem, bitan faktor ne ispunjenja onog što su zacrtani indikatori na kraju petogodišta. Jedan od indikatora je bio i ostvarenje profita od 300 miliona.

Sve su to razlozi koje moramo zaista objektivno sagledati, jer ne razgovaramo o neprijateljima, nego razgovaramo o partnerima i moramo uvažiti, ne samo svoje nego i njihove argumente i na bazi tog sagledavanja

smo spremni da, rekao bih, obostrano, odgovorom donesemo odluku o modelu eventualno buduće saradnje nakon isteka aktuelnog ugovora. Ukoliko tu Skupština i nakon, ponavljam, ova dva kontrolna saslušanja ima još nešto čime bi mogla doprinijeti objektiviziranju slike na ovu temu, vjerujem da će predstavnici Vlade biti veoma zadovoljni da kroz razne forme učestvuju u takvom radu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Bojaniću, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem,

Zadržaću se na ovom dijelu oko ... ugovora, neću ići dalje. Jeste, kao što ste rekli, to je krupno pitanje, ali evo da vas zamolim da onda podržite predlog zaključaka koji je išao iz odbora, odnosno ka Odboru za ekonomiju da se o tom ugovoru raspravi ovdje u Skupštini i da ipak Skupština na kraju da konačnu riječ, pa da se i mi upoznamo, prije nego ovako kad se dešavaju stvari onda se mi upoznajemo posle pet godina a Odbor direktora koji vodi kompaniju upoznaće poslije četiri godine. Rekli ste da osnovna uloga Odbora direktora, koga vi imenujete kao Vlada, je kontrolna funkcija i da to preko Skupštine, preko Odbora direktora kroz izveštaje, odnosno kroz rukovođenje, Odbor direktora, a pročitacu vam i jasno članove koji sve to definišu. Međutim, ono što nijeste odgovorili, što je glavna nepoznanica i glavno pitanje u svemu zašto se čekalo četiri godine? Zašto su Skupštine akcionara na predlog ovog Odbora direktora koji predlaže finansijske iskaze, Skupštine akcionara su glasale, a vi ste većinski vlasnik kao Vlada. Sve vrijeme vi ste za to znali, jer morali ste znati. Odbor direktora Skupštine akcionara, Vlada morali su znati za sve ove stvari, jer na kraju krajeva, dobijali ste te izvještaje. Nećete reći da su

išli tako ljudi i glasali a ne znajući šta glasaju, niti su ovi predlagali, Odbor direktora predlaže finansijske iskaze Skupštine akcionara. Ovi isti ljudi kažu poslije četiri godine da su iz nekompanijskih izvora saznali o ovim konsultantskim uslugama. Direktno jasno kažu, ali sada poslije četiri godine, da su oni mimo postupka javnih nabavki i obaveznih odluka Odbora direktora, je da je A2A primio, odnosno fakturisao 7 700 000 konsultantskih usluga, da je naplatio 4 300 i dodatno rezervisao 2 300, da je A2A Reti Eletika 1 700, B Milano dva miliona. To su ogromni, to su deset miliona samo ovdje konsultantskih usluga. Ogromne pare koje su prolazile i kroz Odbor direktora koji ih nije vidio i tek je to saznao van kompanije da se to dešava u kompaniji. Šta su radili tamo? Šta su radili četiri godine? Ili vas nisu obavijestili. Neki je tu problem ili u komunikaciji, ali ne vjerujem da vas nijesu obavijestili, ne mogu da vjerujem. Isto ne mogu da vjerujem da oni to nisu znali. Oni su to morali da znaju, a da su morali da znaju evo vam jasan Zakon o privrednim društvima. Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja društva čije odluke izvršavaju sekretar društva i izvršni direktor, a oni kažu oni nisu znali šta radi izvršni direktor četiri godine i sad su saznali, a oni mu daju direktivu.

Ugovorom vi ovo ne možete da izbjegnute, možete vi da pričate da ugovorom tamo u upravljanju, izvršni direktor radio šta hoće, ali Ugovor ne može da bude jači nego što je zakon. Odbor direktora je jasno, ne može, evo ja ću da vam čitam, ne može(Prekid) ... Odbor direktora ne može delegirati niti se odreći prava i dužnosti, između ostalog, organizacije, računovodstva i finansijske kontrole. To je njegov osnovni posao. Oni za četiri godine ne znaju šta se tamo dešava. Nisu to male pare. Ovdje su direktno oštećeni građani Crne Gore, ukoliko se ustanovi da je ovo nezakonitio. Nezakonita je procedura to je sigurno. Da li je u meritumu, a ja vrlo sumnjam da su, je pročitacu vam šta su i oni radili, neka javnost zna zašta su dobijali pare. Za opšte upravljanje, za ljudske resurse, za tako paušalne ocjene da

jednostavno tu nema, ne znam ko će to da, pretpostavljam fiktivne aktivnosti, ali evo tužilaštvo će se baviti dalje tim. Da ne gubim vrijeme oko toga.

Tako da osnovno pitanje u svemu, meni, zašto se o ovome ćutalo? Koji je razlog da Odbor direktora ćuti, jer sam apsolutno siguran da su stručni i da su sve ovo znali sve vrijeme za vrijeme ovih četiri godine. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

I u ovom slučaju, kao i generalno, zalažem se za to da institucije sistema rade svoj posao. Dakle, menadžment Elektroprivrede ima svoja ovlašćenja, Upravni odbor ima svoja ovlašćenja, Vlada i Parlament imaju svoja ovlašćenja i ne treba da odlučuju u ime menadžmenta i Upravnog odbora, a naravno da posebno svoje ovlašćenje imaju kontrolni organi. Ono što mi je poznato u ovom slučaju je da Odbor direktora Elektroprivrede od septembra 2010.godine nije donio ni jednu odluku kojom je odobrio nabavku bilo koje usluge od kompanija A2A po ovom osnovu. I ako je takvih inicijativa od menadžmenta bilo, nije odobrena ni jedna odluka, pa samim tim nije moglo biti u tom periodu izvršeno ni plaćanje. Dakle, mi smo sada u postupku kontrole. Kontrola će pokazati da li je bio u pravu menadžment ili je bio u pravu Upravni odbor, odnosno bord direktora. Ako se i dogodilo neko plaćanje za koje nije bilo osnova, pa dakle, sve je popravljivo. Elektroprivreda na svom računu ima određena sredstva iz kojih je potpuno moguće namiriti račune i vratiti novac onome kome pripada.

Prema tome, iz takvog arbitražnog postupka ćemo zaključiti ko je radio dobro, a ko nije radio dobro u Elektroprivredi. Sačekajmo to i na bazi toga ćemo, naravno, znati da li su se stekli uslovi da državni organi povlače

oređene poteze koji se tiču odgovornosti naših predstavnika u organima upravljanja Elektroprivrede. Dakle, protiv sam ishitrenih zaključaka i protiv sam toga da od strane države preuzimamo odgovornost za ono što treba da rade organi društva. Imamo više nego dovoljno posla i odgovornosti ukoliko želimo taj posao da radimo da ne upravljamo Elektroprivredom. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nemojte, opet će morati premijer poslije toga i otvaramo ciklus koji se nikada neće završiti.

Da zvršimo, što bi rekli, ovu godinu sa normalnim Premijerskim satom, bez dodatnih tenzija.

Zahvaljujem se članovima 40. Vlade, potpredsjednicima i predsjedniku na zajedničkom radu u 2014.godini. Većinu njih ćemo još vidjeti oko Zakona koji su u proceduri, premijeru na svim premijerskim satovima u ovoj godini. Želim im više uspjeha nego nama, jer njihov rad opredmećeniji je nego naš, na zajedničkom radu i uspjehu građana Crne Gore da 2015. godina nam bude bolja, a bolja znači bolji život građana Crne Gore. Čestitam im, naravno, u vaše ime i u svoje 2015.godinu i ovom prilikom. Hvala vam.

Ovime je Premijerski sat završen.

Kolegijum za 10 minuta, nastavak 7. šednice u 16.00h.